

Evaluering af undervisningstilbud for elever i dyslektiske vanskeligheder

Tønder Kommune

2. DELRAPPORT: TILFREDSHEDSUNDERSØGELSE

Fremsendt til Børne – og skoleudvalgets møde 3. februar 2015

Lis Pøhler, pædagogisk konsulent

Læsning Innovation Specialpædagogik

januar 2015

lis.poehler@gmail.com

Resume

Tønder Kommunes undervisningstilbud til elever i dyslektiske vanskeligheder evalueres over en periode på knap tre år. Evalueringen falder i tre faser, fase 1 (analyse af den kommunale sprog- og læsepolitik og kortlægning af antallet af elever i læse og skrivevanskeligheder blev afsluttet august 2014.

Indeværende rapport er knyttet til fase 2, som har til formål at gennemføre en tilfredshedsundersøgelse blandt elever, forældre og lærere til elever i 1.-9. klasse, som ved kortlægningen (fase 1) blev udpeget som værende i – eller i risiko for udvikling af – læsevanskeligheder. Fase 1 og 2 følges op med et møde med repræsentanter for forvaltningen og skolernes læsevejledere torsdag den 12 marts 2015.

Fase 3 vil indeholde en analyse af effekten af undervisningstilbud til i alt 8 elever, som i skoleåret 2015/16 afslutter 9. klasse. For at måle effekten af undervisningen i de to skoleår er der i juni 2014 gennemført interviews og test med disse elever. Samme test og interview, samt resultaterne fra 9.-klasseprøven i dansk vil udgøre fundamentet i evaluering af undervisningstilbuddene.

Der er indkommet svar fra 49 % af de potentielt 253 elever, deres forældre og lærere, som kunne have indgået i undersøgelsen. For kun 9 af disse 124 er der svar fra både elev, forældre og lærere. Dermed er muligheden for at kunne sammenligne elevers, forældres og læreres oplevelse af samme situation. Det kunne ellers have været interessant at se. Endvidere skal bemærkes at der ikke foretaget en lignende undersøgelse for andre elevgrupper, det vides således ikke om resultaterne fra undersøgelsen viser en afvigende oplevelse af skoletilbuddet i forhold til andre elevgrupper (fx alle elever i Tønder Kommune). Spørgsmålene kan deles i fire hovedkategorier: *Elevens trivsel i skolen, Oplevelsen af den personlig støtte til eleven, Brug af computeren som støtte i læse- og skriveundervisningen samt Ideer til yderligere støtte til eleven*

Elevens trivsel i skolen: Besvarelsene giver et billede af en elevgruppe, som stort set er tilfredse med at gå i skole. og som – på trods af faglige vanskeligheder – faktisk godt kan lide både at læse og skrive. 69 % af forældrene oplever, at deres barn trives i skolen, men 60 % af forældrene vurderer også, at deres barn kunne have gavn af anden eller mere støtte til læsning og skrivning, end den de får i dag. Dette bekræftes af lærernes svar: lærerne oplever, at kun 25 % af elever får den nødvendige støtte til læsning, og kun 22 % for den nødvendige støtte de skriftlige formuleringer.

Oplevelsen af den personlig støtte til eleven: Besvarelsen giver et billede af, at eleverne generelt set oplever at de få god hjælp fra deres lærere, men også en antydning af, at de måske godt kunne have brug for lidt mere lærertid indimellem. 40 % af forældrene angiver, at deres barn får den nødvendige støtte fra deres lærere, 47 % mener, at deres barn har brug for mere støtte.. Lærerne giver udtryk for endnu større skepsis, de vurderer, at ca. 2/3 af eleverne kunne have gavn af anden eller mere støtte end den, de får.

Brug af computeren som støtte i læse- og skriveundervisningen: Næsten halvdelen af eleverne angiver, at de aldrig bruger computeren, når de læser, mens der kun er to elever, som angiver at de aldrig bruger computeren, når de skriver. Det skal dog bemærkes, at der af besvarelsene ikke kan aflæses, om eleverne bruger kompenserende hjælpemidler, som fx ordprædiktion, når de skriver. Et tilsvarende billede af brugen af computer ses hos både forældre og lærere.

Ideer til yderligere støtte til eleven: Der er blevet noteret flittigt i alle tre respondentgrupper. De konkrete svar, bør nærlæses og diskuteres på skolerne. Et gennemgående træk ved alle svarene er, at der opleves mangel på tid til at tage hensyn til den enkelte elev. Og det uanset om svarene kommer fra elever, forældre eller lærere. Desuden giver mange elever udtryk for ønske om at få mere ro, når der skal læses.

Anbefalinger

På baggrund af undersøgelsen anbefales:

- øget fokus på indholdet og tilrettelæggelsen af undervisningen målrettet denne elevgruppe mhp at styrke oplevelsen af en undervisning, som i højere grad er målrettet den enkelte elev.
- drøftelse om, hvordan lærernes viden om undervisning af elever med læse- og skrivevanskeligheder og deres viden om specialpædagogik til stadighed kan udvikles og opdateres.
- målrettet og effektiv anvendelse af computere og andre it-kompenserende hjælpemidler
- drøftelse af hvordan kommunikationen mellem skole og hjem kan forbedres, herunder en eventuel udarbejdelse af en hensigtsmæssig vejledning i, hvordan forældrene kan hjælpe med lektierne.
- nærlæsning og drøftelse af de mange forslag til forbedringer af skoletilbuddet – både fra elever, forældre og lærere mhp udvikling af målrettede indsatser.
- konkret opfølgning i forhold til de (få) elever, som giver udtryk for decideret mistrivsel.

RESUME	1
ANBEFALINGER	2
BAGGRUND FOR DENNE RAPPORT	4
FOLKESKOLELOVEN OG ELEVER MED DYSLEKSI	4
TILFREDSHEDSUNDERSØGELSE	6
FORDELINGEN AF SVAR PÅ SPØRGESKEMAERNE	8
ELEVBE SVARELSER	8
<i>Resume af besvarelsene</i>	8
<i>Oversigt over elevbesvarelsene</i>	8
FORÆLDRE	12
<i>Resume af besvarelsene</i>	12
<i>Oversigt over forældrebesvarelsene</i>	12
LÆRERE	18
<i>Resume af besvarelsene</i>	18
<i>Oversigt over lærerbesvarelsene</i>	19
SAMMENLIGNING AF BE SVARELSER FOR NI ELEVER	26
KONKLUSION	27
ANBEFALINGER	27
REFERENCER OG RELEVANTE LOVE OG BEKENDTGØRELSER	29
BILAG 1 BREV TIL ELEVERNE	30
BILAG 2 BREV TIL FORÆLDRENE	31
BILAG 3 BREV TIL LÆRERNE	32
BILAG 4 OVERSIGHT OVER SVAR FRA 9 ELEVER	33

Baggrund for denne rapport

Tønder Kommune har i en 3-årig periode (2010- 2013) afsat midler til at optimere undervisningen for kommunens ordblinde elever. Indsatsen har været rettet mod uddannelse af lærere, indkøb af licenser til kompenserende undervisning samt forsøg med kommunale it-rygsække, og i foråret 2012 blev *Sprog- og læsepolitik for skole og dagtilbud i Tønder Kommunes* vedtaget.

Kommunalbestyrelsen har ønsket en evaluering af effekten af den 3-årige indsats (jf. beslutning i Børn- og skoleudvalget, 13. maj 2014). Evalueringen falder i tre faser:

Fase 1, Analyse af den kommunale sprog- og læsepolitik og kortlægning af antallet af elever i læse og skrivevanskeligheder blev afsluttet med første delrapport, som blev fremsendt til Børn- og Skoleudvalgets møde i august 2014.

Fase 2, Tilfredshedsundersøgelse blandt elever, forældre og lærere til elever i 1.-9. klasse, som ved kortlægningen (fase 1) blev udpeget som værende i – eller i risiko for udvikling af – læsevanskeligheder. Indeværende rapport udgør tilfredshedsundersøgelsen. Invitationer til deltagelse i undersøgelsen er vedlagt som bilag 1–3.

Fase 1 og 2 følges op med et møde med repræsentanter for forvaltningen og skolernes læsevejledere torsdag den 12 marts 2015.

Fase 3 vil indeholde en analyse af effekten af undervisningstilbud til i alt 8 elever, som i skoleåret 2015/16 afslutter 9. klasse. For at måle effekten af undervisningen i de to skoleår er der i juni 2014 gennemført interviews og test med disse elever. Samme test og interview, samt resultaterne fra 9.-klasseprøven i dansk vil udgøre fundamentet i evaluering af undervisningstilbuddene.

Den samlede evaluering vil således være afsluttet i august 2016.

Folkeskoleloven og elever med dysleksi

I henhold til folkeskolelovens §5 skal indholdet i undervisningen vælges og tilrettelægges, så det giver eleverne mulighed for faglig fordybelse, overblik og oplevelse af sammenhænge.

I henhold til §3 stk. 2 skal elever, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser og specialskoler.

Og i henhold til § 3 a. skal elever, der har brug for støtte, og som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte.

Elever med dysleksi/ordblindhed kan undervises efter alle tre paragraffer. De mest velfungerende elever, som måske kun har lettere læse- og skrivevanskeligheder, kan i mange tilfælde undervises

sammen med resten af klassen, måske suppleret med lidt støtte i klassen og en it-rygsæk¹. Andre elever har brug for en særligt tilrettelagt undervisning i tilknytning til og/eller som supplement til undervisningen i klassen (jf. §3.a), og nogle få elever har behov for egentlig specialundervisning, hvilket indebærer, at eleverne enten får støtte i klassen mindst 12 lektioner om ugen (enkeltintegration) eller modtager al deres undervisning i specialklasser eller specialskoler.

Det må således bero på et skøn i det enkelte tilfælde, hvilke form der er mest hensigtsmæssig i forhold til den konkrete elev.

¹ I denne sammenhæng er it-rygsækken ikke nærmere defineret, men alene tænkt som et kompenserende it-baseret hjælpemiddel. En it-rygsæk til elever med dysleksi vil typisk og som minimum bestå af nogle programmer, som kan oplæse al elektronisk tekst. For nogle elever kan det være en fordel at supplere oplæsningsprogrammet med programmer som kan støtte i skrive- og staveprocessen.

Tilfredshedsundersøgelse

Som opfølgning på kortlægningen af elever i læse- og skrivevanskeligheder i Tønder Kommune (Pøhler, 2014) har Børn- og skoleudvalget ønsket gennemført en tilfredshedsundersøgelse blandt elever i læse- og skrivevanskeligheder samt deres forældre og lærere.

Af kortlægningen fra juni 2014 fremgår, at der i slutningen af skoleåret 2013/2014 var 256 elever i 0. – 9. klasse, som *af dansk lærerne blev oplevet* som elever i læse- og skrivevanskeligheder. Tre af disse elever gik i 9. klasse i juni, så der er således potentielt 253 elever i læse- og skrivevanskeligheder, som kan indgå i tilfredshedsundersøgelsen, efteråret 2014.

Tilfredshedsundersøgelsen blev gennemført som en spørgeskemaundersøgelse i november 2014. Der er tale om navngivne elever, så lærerne har sørget for at videresende link til spørgeskemaet direkte til hhv. forældre og elever. Lærere, forældre og elever har svaret på spørgeskemaerne online, og de har ikke haft mulighed for at se hinandens besvarelser.

Det er tilstræbt at gøre spørgeskemaet så kort og præcist som muligt. Der er således kun 10 spørgsmål til hver respondentgruppe – jf. figur 1 – og det er tilstræbt at gøre spørgsmålene så enslydende på tværs af respondentgrupperne som muligt, så svarene kan sammenlignes. Spørgsmål 4 -9 besvares ved afkrydsning af en række på forhånd givne muligheder, spørgsmål 10 besvares ved at skrive tekst i et åbent tekstfelt.

	Elevspørgeskema	Forældrespørgeskema	Lærerspørgeskema
Identifikation	1. Hvad er dit navn?	1. Hvad er navnet på din søn/datter?	1. Hvad er navnet på den elev, som denne besvarelse omhandler?
Trivsel i skole	2. Hvilken klasse går du i?	2. Hvilket klassetrin går din søn/datter på?	2. Hvilket klassetrin går din elev på?
	3. Hvilken skole går du på?	3. Hvilken distriktsskole går din søn/datter på?	3. Hvilken distriktsskole går din elev på?
	4. Hvad synes du om at gå i skole?	4. Hvordan oplever du dit barns skolegang?	4. Hvordan oplever du din elevs skolegang?
	5. Hvad synes du om at læse i skolen?	5. Hvad tænker du om den støtte dit barn får til læsning i skolen?	5. Hvad tænker du om den støtte din elev får til læsning i skolen?
	6. Hvad synes du om at skrive i skolen?	6. Hvad tænker du om den støtte dit barn får til at formulere sig skriftligt i skolen?	6. Hvad tænker du om den støtte, din elev får til at formulere sig skriftligt i skolen?
Personlig støtte	7. Hvordan synes du, at lærerne hjælper dig, hvis du har brug for det i skolen?	7. Hvordan synes du, at lærerne støtter dit barn, når det har brug for hjælp i skolen?	7. Hvordan synes du, at du kan støtte din elev, når det har brug for hjælp i skolen?
Computeren som støtte	8. Hvordan bruger du computeren, når du skal læse?	8. Hvordan bruger dit barn computeren, når det skal læse?	8. Hvordan bruger din elev computeren, når der skal læses i timerne?
	9. Hvordan bruger du computeren, når du skal skrive?	9. Hvordan bruger dit barn computeren, når det skal skrive tekster?	9. Hvordan bruger din elev computeren, når der skal skrives tekster i timerne?
Ideer til yderligere støtte til eleven	10. Har du ideer til, hvordan skolen ellers kan hjælpe dig, når du skal læse eller skrive?	10. Har du ideer til, hvad skolen yderligere kunne gøre, for at understøtte dit barns udvikling og trivsel?	10. Har du ideer til, hvad skolen yderligere kunne gøre, for at understøtte din elevs udvikling og trivsel?

Figur 2 Oversigt over formuleringen af de ti spørgsmål til hver af de tre respondentgrupper

Dataindsamlingen blev afsluttet 1. december 2014. Figur 2 viser oversigt over, hvordan besvarelsene fordelte sig på klassetrin. I alt er der besvaret spørgeskema for 49 % af de elever, som tilfredshedsundersøgelsen vedrører. De efterfølgende resultatopgørelser må således læses og tolkes med det forbehold, at der kun er svar fra cirka halvdelen af eleverne.

Klassetrin	Potentielle besvarelser	Elev- besvarelser	Forældre- besvarelser	Lærer- besvarelser	Unikke besvarelser	Besvarelses- procent
1.	20	2	4	1	4	20 %
2.	42	5	7	25	28	67 %
3.	16	2	6	4	10	63 %
4.	26	4	5	6	10	38 %
5.	25	3	7	4	11	44 %
6.	40	1	11	15	21	53 %
7.	22	2	4	2	5	23 %
8.	41	14	12	14	27	66 %
9.	21	4	7	2	8	38 %
I alt	253	37	63	73	124	49 %

Figur 2 Fordelingen af besvarelser på klassetrin. "Potentielle besvarelser" dækker det antal elever, som af dansklærerne vurderes at være i læse- og skrivevanskeligheder i juni 2014. Der er reelt fire lærerbesvarelser mere end oversigten viser. Det skyldes, at for fire af eleverne er afleveret to (forskellige) lærerbesvarelser. Det kunne fx være fra dansklærer og matematiklærer.

Ideelt set burde der have været indkommet tre besvarelser for hver elev : én fra eleven selv, en fra forældre og én fra lærerne – dvs. $124 \times 3 = 372$ svar. Der er imidlertid kun indkommet i alt 173 svar (jf. figur 2): 37 elevsvar, 63 forældresvar og 73 lærersvar, og kun for 9 af de i alt 124 elever findes svar fra alle tre respondentgrupper.

Antal respondenter pr elev	Antal elever
1 respondent	83
2 respondenter	92
3 respondenter	9
I alt	124

Figur 3 Fordelingen af antallet af respondenter pr. elev.

Det kan derfor være svært at sige noget *generelt* om forskelle og ligheder mellem de tre respondenters oplevelse af samme elevs skolesituation. Når besvarelsene vurderes skal man endvidere hele tiden have i baghovedet, at der mangler et sammenligningsgrundlag. Det er således ikke på baggrund af denne tilfredshedsundersøgelse muligt at udtale sig om, tilfredshedsniveauet for denne elevgruppe, deres forældre og lærere ligger over eller under tilfredshedsniveauet for elever, forældre og lærere i Tønder Kommuner som helhed – eller for den sags skyld for tilsvarende elevgrupper andre steder.

Herunder følger først en opgørelse over fordelingen af svar for hver af de tre respondentgrupper og derefter en sammenligning af svar på udvalgte spørgsmål for de ni elever, hvor alle tre respondenter har svaret.

Fordelingen af svar på spørgeskemaerne

Elevbesvarelser

Kun 37 af de i alt 253 elever (15 %) har udfyldt spørgeskemaet, hvilket kan undre meget.

Af figur 4-9 herunder fremgår den procentvise fordeling af svarene på spørgsmål 4 – 9 i spørgeskemaet. Til sidst i dette afsnit (figur 10) er gengivet elevernes forslag til, hvordan skolegangen kan forbedres.

Resume af besvarelserne

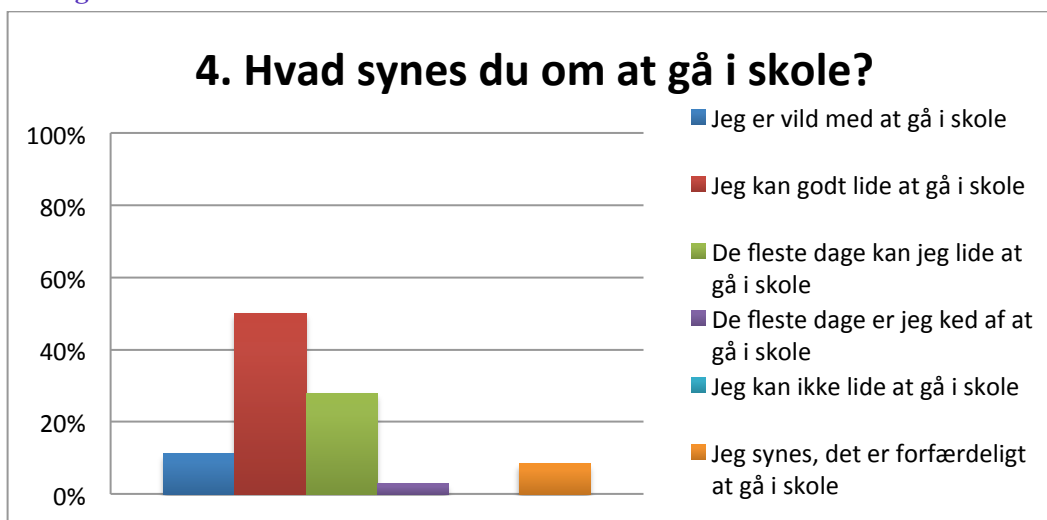
Besvarelserne af spørgsmål 4-6 giver et billede af en elevgruppe, som stort set er tilfredse med at gå i skole og som – på trods af faglige vanskeligheder – faktisk godt kan lide både at læse og skrive.

Besvarelsen af spørgsmål 7 giver et billede af at eleverne generelt set oplever at de få god hjælp fra deres lærere, men måske også en antydning af, at de måske godt kunne have brug for lidt mere lærertid indimellem.

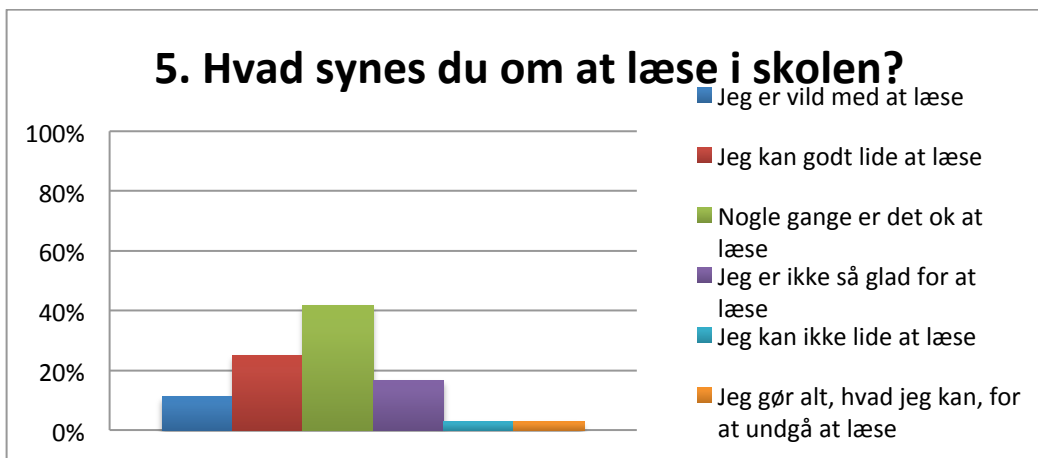
Besvarelserne af spørgsmål 8 og 9 viser, at næsten halvdelen af eleverne angiver, at de aldrig bruger computeren, når de læser, mens der kun er to elever, som angiver at de aldrig bruger computeren, når de skriver. De to elever går i hhv. 1. og 2. klasse. Det skal dog bemærkes, at der af besvarelserne ikke kan aflæses, om eleverne bruger kompenserende hjælpemidler, som fx ordprædiktion, når de skriver.

Endelige viser elevernes forslag til forbedringer af skoletilbuddet, at kun 8 af de i alt 37 elever havde egentlige forslag. De fleste handler om at få mere tid sammen med læreren – og om at få ro, når der skal læses.

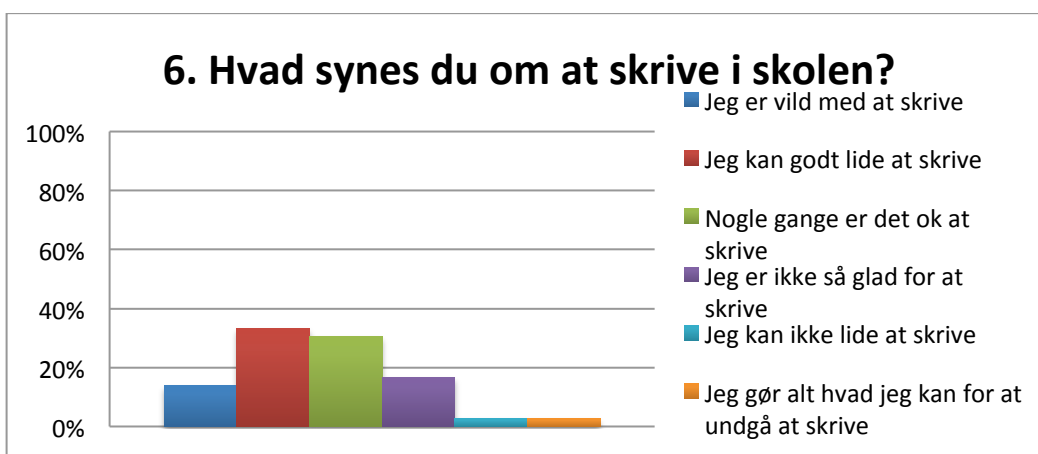
Oversigt over elevbesvarelserne

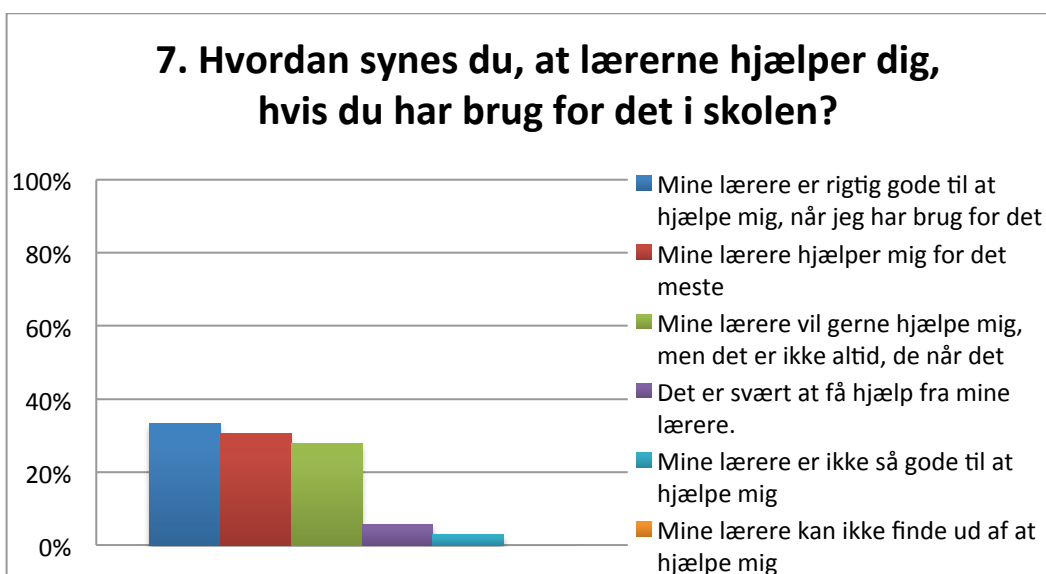
Figur 4 Elevernes oplevelse af egen skolegang (N=37)

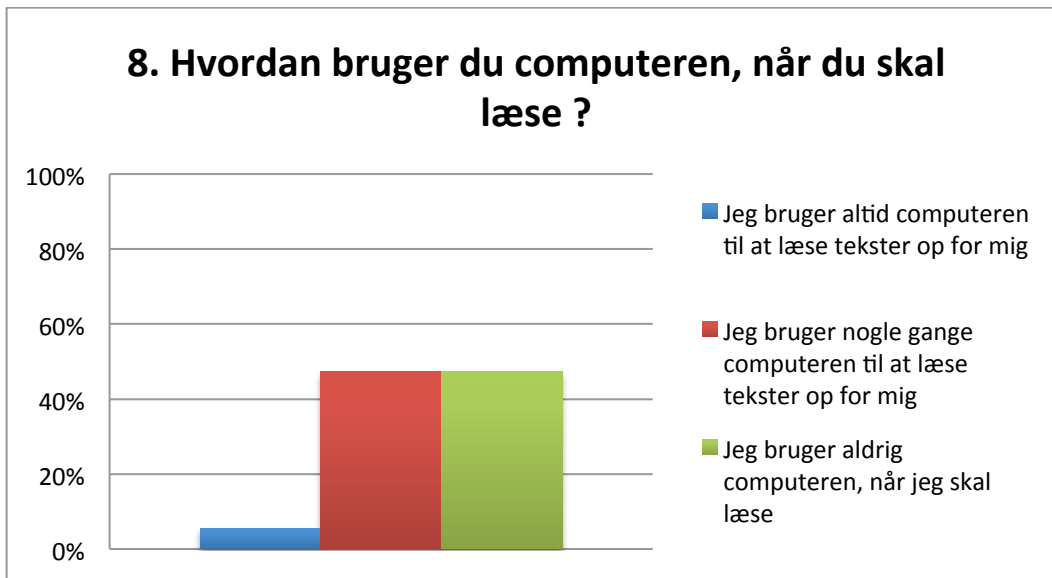
Figur 5 Elevernes oplevelse af at læse i skolen (N=37)

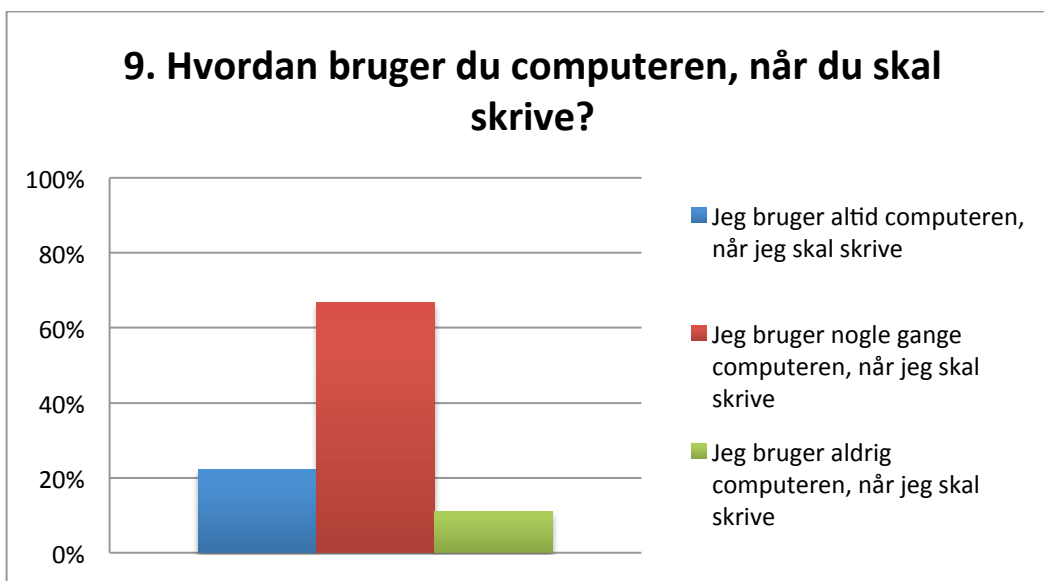
Figur 6 Elevernes oplevelse af at skrive i skolen (N=37)

Figur 7 Elevernes oplevelse af støtten fra lærerne i skolen (N=37)

Figur 8 Elevernes oplevelser af, hvordan de bruger computeren, når de skal læse i skolen (N=37)

Figur 9 Elevernes oplevelser af, hvordan de bruger computeren, når de skal skrive i skolen (N=37)

10. Har du ideer til, hvordan skolen ellers kan hjælpe dig, når du skal læse eller skrive?

1. Mere rotation i hold. Dvs. at man skifter lidt flere gange, så man kommer sammen med andre elever og kan se / høre, hvor gode de andre er (1. klasse)
2. Snakke med læren og de har tid til at hjælpe (2. klasse)
3. Jeg vil gerne have lov til at læse højt i klassen lidt oftere. Det ville ind imellem være rart, hvis pædagogen af og til tog mig ud af klassen for at træne læsning og skrivning, gerne et sted uden for meget larm. (2. klasse)
4. Mere støtte i klasserne, så lærerne havde tid til mig. (4. klasse)
5. Ja, at komme ud til [navn på lærer], hvor der ikke er så mange elever. (4. klasse)
6. Har brug for mere tid af læreren. (8. klasse)
7. Ja når jeg skal læse, at der er mere ro i klassen (8. klasse)
8. Lærerne skal kunne forstå, at alle er ikke lige så gode til at læse og skrive som de andre. Lærerne skal give svære opgaver til dem, der er gode og lettere til andre, der ikke er lige så gode, så de kan også følge med i undervisning (9.klasse)

Figur 10 Elevernes forslag til, hvordan skolen kan hjælpe med at læse- og skrive. 8 elever havde forslag, resten havde ikke. Elevernes klassetrinsindplacering er angivet efter hvert svar. Stave- og tegnsætningsfejl i elevteksterne er rettet i denne gengivelse. (N=37)

Forældre

Kun forældrene til 63 af de i alt 253 elever (25 %) har udfyldt spørgeskemaet. Der foreligger ingen informationer, som kan pege på eventuelle årsager til den lave svarprocent.

Af figur 11– 16 herunder fremgår den procentvise fordeling af svarene på spørgsmål 4 – 9 i spørgeskemaet. Til sidst i dette afsnit, som figur 17, er forældrenes forslag til, hvordan deres barns skolegang kan forbedres gengivet.

Resume af besvarelserne

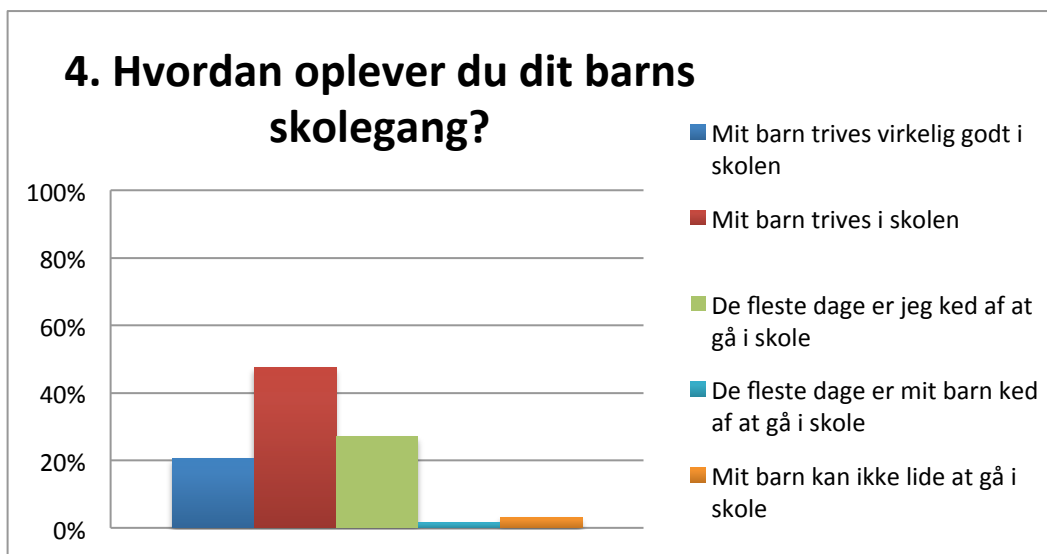
Besvarelserne af spørgsmål 4-6 giver et billede af en forældregruppe, hvor 69 % af forældrene oplever, at deres barn trives i skolen. Det er dog også en forældregruppe, hvor over 60 % vurderer, at deres barn kunne have gavn af anden eller mere støtte til læsning og skrivning, end den de får i dag.

Besvarelsen af spørgsmål 7 viser, at 40 % af forældrene angiver, at deres barn får den nødvendige støtte fra deres lærere, 47 % mener, at deres barn har brug for mere støtte.

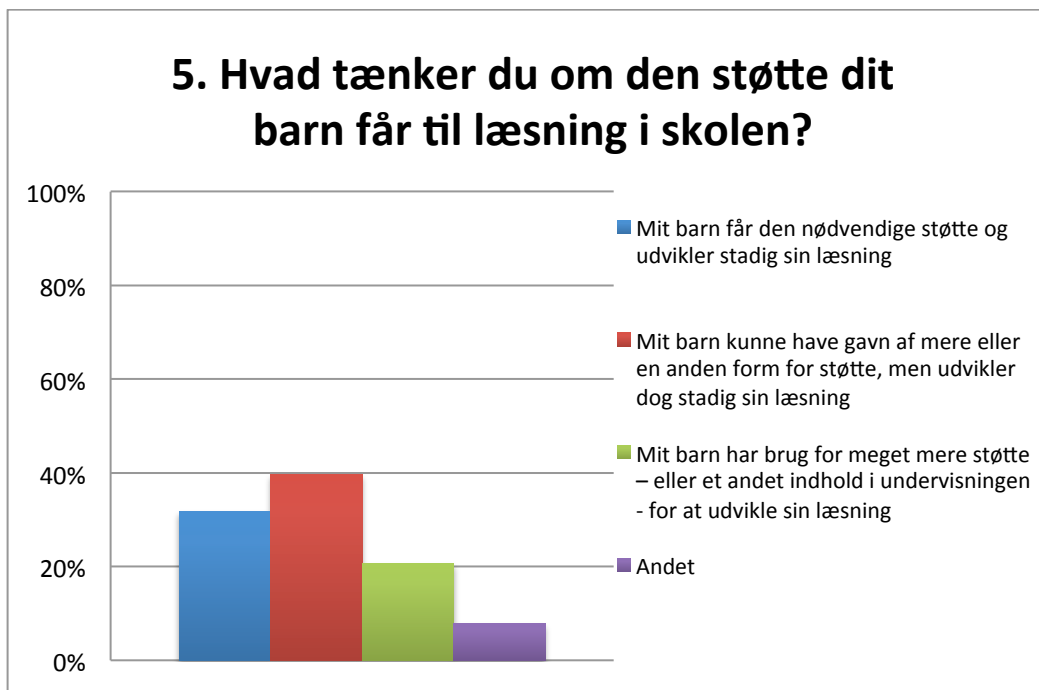
Besvarelserne af spørgsmål 8 og 9 viser, at 40 % af forældrene angiver, at deres børn aldrig bruger computer, når de læser. Halvdelen af forældrene kunne godt tænke sig, at skolen afprøver, om computeren kunne være en hjælp i denne sammenhæng. 16 % angiver, at deres barn aldrig bruger computer, når de skal skrive.

Endelige viser forældrenes forslag til forbedringer af skoletilbuddet, at mange forældre har meget på hjertet, og at der er ønske om forbedringer især i forhold til kommunikation om barnets skolesituation og i forhold til omfanget af støtte. Dette understreges også af besvarelser af spørgsmål 4 – 7.

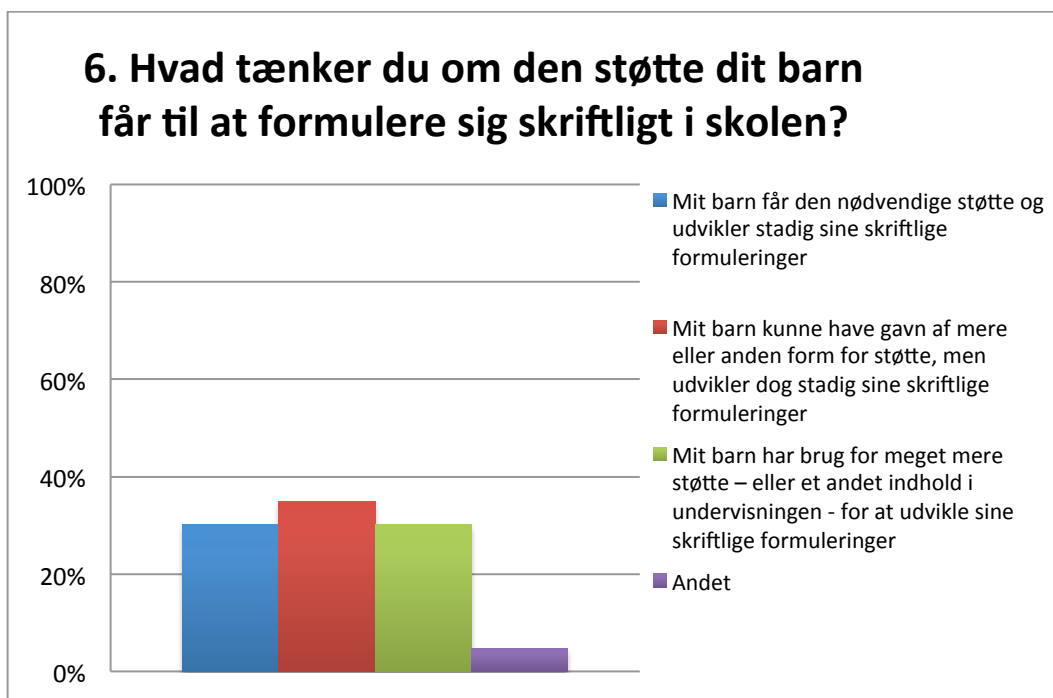
Oversigt over forældrebesvarelserne

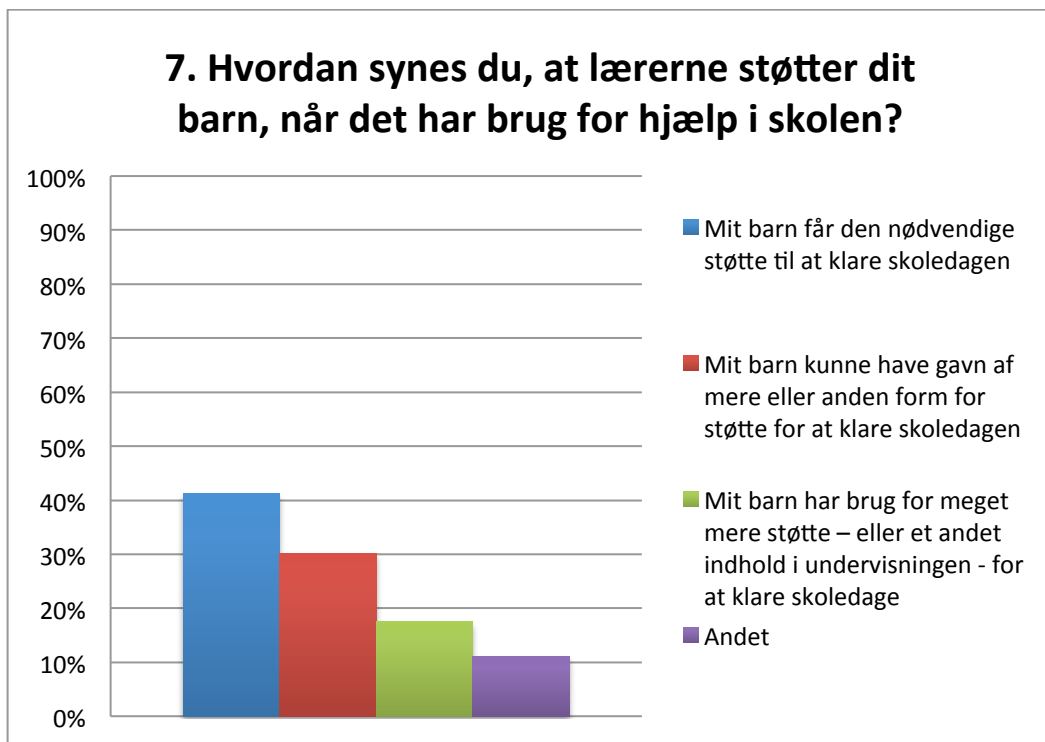
Figur 11 Forældrenes oplevelse af deres barns skolegang (N=63)

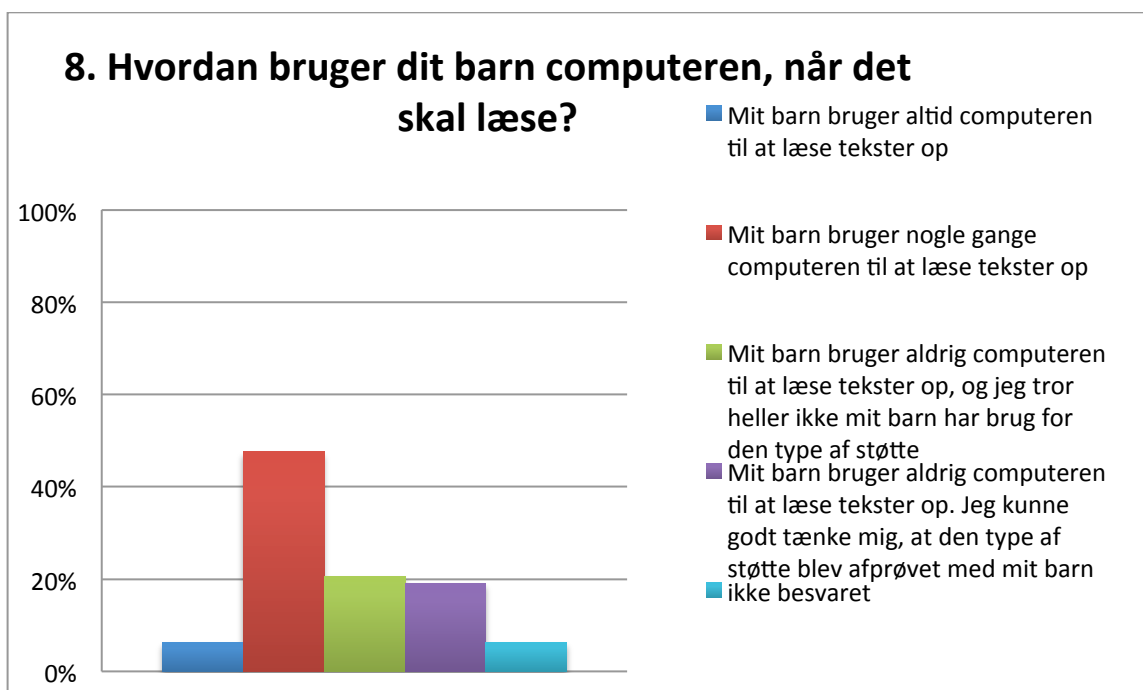
Figur 12 Forældrenes oplevelse af hvordan deres barn trives med at læse i skolen. "Andet" dækker udsagn som: "Mit barn skal bare tage sig sammen!", "Flere støttetimer", "Mere vedholdende hjælp", "Mere hjælp til at låne bøger" og "Udredning er i gang" (N=63)

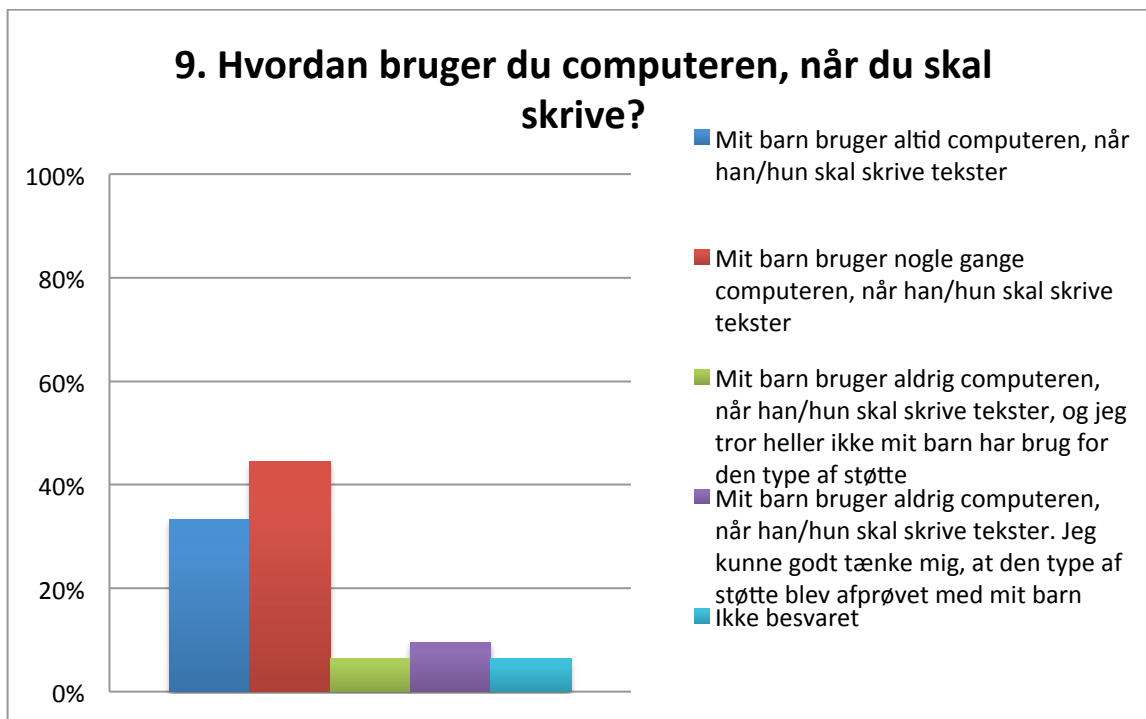
Figur 13 Forældrenes oplevelse af hvordan deres barn trives med at skrive i skolen. "Andet" dækker udsagn som: "Savner kontrol af lektier. Fejl bliver ikke korrigeret", "Bruger iPad meget, kan ikke lide at skrive i hånden" og "Kunne godt bruge mere vedholdende hjælp". (N=63)

Figur 14 Forældrenes oplevelse af støtten fra lærerne til deres barn i skolen. "Andet" dækker udsagn som: "Mere støtte i timerne, synes ikke altid lærerne har tid nok til mit barn", "Tror det er ok", "Mobbning skulle tages bedre fat om", "Mit barn får god støtte af sin nuværende dansklærer, men har brug for mere individuel støtte", "Vores barn har selv måtte løse mange af de vanskeligheder der har været omkring CD-ORD." og "Mere vedholdende hjælp". (N=63)

Figur 15 Forældrenes oplevelser af, hvordan deres barn bruger computeren, når de skal læse i skolen (N=63)

Figur 16 Forældrenes oplevelser af, hvordan deres barn bruger computeren, når de skal skrive i skolen (N=63)

10. Har du ideer til, hvad skolen yderligere kunne gøre, for at understøtte dit barns udvikling og trivsel?

Gennemgående tilfredshed med nuværende situation

1. Det er svært at svare på, mit barn er jo lige begyndt på at læse og skrive – børneskrift. (1. klasse)
2. Der arbejdes på højtryk for at finde glæden ved at lære og turde åbne sig, der er meget mere der gemmer sig bag mit barns situation. Skolestarten har været svært på mange måder, derfor har han/hun valgt at bruge nogle beskyttelses metoder ved at blokere for læring. (2. klasse)
3. Jeg synes, mit barn er i en god udvikling, som jeg håber fortsætter. (8. klasse)

Brug af it og andre hjælpemidler

4. Presse mere på over for eleven. Inddrage forældre mere i brugen af IT-rygsæk og diverse hjælpe programmer, en form for opstartskursus. Hjælp til div. installationer af hjælpeprogrammer på hjemme computer. (8. klasse)
5. En god ide er, at der er flere lydbøger som de bøger i klassen. (8. klasse)
6. Jeg ville ønske, at de tekniske ting er i orden, så han/hun ikke står til terminsprøve og eksamen og CD-ORD ikke virker, eller at teksterne han/hun skal bruge ikke er lagt

ind på computeren. Og at de andre elever ser, at CD-ORD ikke er snyd, men et hjælpemiddel lige så vel som briller er. Mit barn har f.eks. ligget på 00 – 02 i læsetest, i de sidste to test fik han/hun 7 og 10 og var selvfølgelig lykkelig. Kammeraterne mente, at når det gik så godt havde han/hun ikke brug for CD-ord, men som han/hun sagde bagefter "Man tager jo ikke brillerne fra én, der kan læse, når han/hun har briller på. (9. klasse)

Organisering af undervisningen

7. Ikke for mange vikarer. Ro i klassen. Kontrol af lektier og opgaver. (1. klasse)
8. Der skulle være mere ro i klassen, eller der kunne være dobbeltlærer på i nogle timer. (4. klasse)
9. Give nogle specielle tilbud og støtte for at have lyst til at være i skolen. Meget gerne lidt skærmet, da mit barn ikke trives med så mange mennesker omkring sig. (4. klasse)
10. Jeg ville ønske, der var mere hjælp at hente i matematik. Mit barn har ofte lektier for, som han/hun ikke kan finde ud af selv. Jeg kan ikke forstå, man skal have nogle lektier for, som man ikke kan finde ud af, det er jo ikke os som forældre, der skal lære vores barn matematik. Vi vil meget gerne øve det med ham/hende, når han/hun har forstået opgaven. (5. klasse)
11. Mit barn har brug for en meget større indsats med hjælp i dansk. Han/hun har haft alt for mange skift af lærere i sin skolegang (faktisk hvert år med undtagelse af dette år, hvor det er samme dansklærer). Han/hun har haft alt for mange skift i slusen, og jeg føler ikke, at lærerne har snakket sammen, om hvor han/hun er, og hvor der skal gøres en indsats. Han/hun har meget brug for stabilitet. Kender ikke så meget til de forskellige indlæringsformer, men er sikker på, at en anden indlæringsform, vil gavne ham/hende. (6.klasse)
12. Tilbud om mere hjælp til læsning kunne være med til at give mere selvtillid. (6. klasse)
13. Lave små grupper, hvor eleverne kan få undervisning på det niveau de er. Man kan godt blande fra flere forskellige klasser, men de skal være på samme niveau. (7. klasse)
14. Flere støtte timer. (8. klasse)

Personlig støtte

15. Mere støtte i timerne, det er ikke nok med én lærer. (4. klasse)
16. Mere tid og bruge de hjælpemidler der gives. f.eks. computer. (4. klasse)
17. Mit barn ville have gavn af, at blive taget ud af klassen ind imellem, sammen med støttepædagogen, for at øve sin læsning og skrivning under roligere omgivelser – og så vil det også gavne, hvis tingene blev leget noget mere ind, både med leg, men også 'konkurrence'. (2. klasse)
18. Mit barn vil gerne blive endnu bedre til at skrive og læse. Så måske noget personligt undervisning efter skoletid. (2. klasse)
19. Flere timer fra kompetente lærere til elever, der har brug for ekstra støtte. (8. klasse)
20. Have mere fokus på de børn. Hvis man ikke selv gør opmærksom at sit barn har et problem opdages det ikke så let. (8. klasse)

21. Lærerne skal være gode til at sørge for, at alle børn kan godt lide at være der, at lære noget og være glade. (9. klasse)

Bedre kommunikation

22. Ved at de tager problemer alvorligt, når børnene kommer og fortæller om et problem via eks. mobning og nok flere gårdvagter. (5. klasse)
23. Jeg har savnet bedre overlevering af information mellem lærerne om mit barns læse- og skrivevanskeligheder i forbindelse med diverse ændringer i undervisningsforløbene, fx skolesammenlægning, overgang fra indskoling til mellemtrin, nye fag og nye lærere. Mit barn fik konstateret læsevanskeligheder i 2. klasse, og jeg er ikke bekendt med, at der er lavet en udredning efterfølgende, som har kunnet målrette en indsats i forhold til netop mit barns behov. Mit barn har fået tilbud gennem slusen, hvilket jeg har sat pris på, men jeg føler, der har manglet en overordnet plan for ham/hende. Det står ikke klart for mig, om der er en strategi udover, at han/hun skal lære at bruge IT-rygsækken. (6. klasse)
24. Jeg vil meget gerne vide mere om, hvordan lektierne bliver lavet, og om de bliver lavet, da jeg ikke kan følge med. Om mit barn læser og skriver godt nok, ved vi ikke. Hørelsen føler jeg endnu ikke er ok. (6. klasse)
25. Hjælp som er tilpasset mit barn, som er ordblind. Han/hun skal lære at bruge computeren i undervisningen. (6. klasse)
26. Bedre hjælp til læse-øvelser/skrivning i tidlige alderstrin. Der var ikke dialog mellem dansklærer og støttelærer. (9. klasse)

Figur 17 Forældrenes forslag til, hvordan skolen kan hjælpe deres barn med at læse- og skrive. 26 forældre havde forslag, resten havde ikke. Elevernes klassetrinsindplacering er angivet efter hvert svar. Svarene er søgt anonymiseret, derfor er der ændret lidt sprogligt i svarene - men der er ikke ændret i forhold til budskabet. Opdelingen i fire hovedkategorier er foretaget redaktionelt for at lette læsningen. (N=63)

Lærere

Kun lærere til 73 af de i alt 253 elever (29 %) har udfyldt spørgeskemaet, men for fire elever er der to lærere, der har udfyldt skemaet. Der er således 77 lærersvar til hvert af spørgsmålene, idet de to lærere, der har svaret i forhold til samme eleven, nødvendigvis ikke er enige i vurderingen.

Der foreligger ingen informationer, som kan pege på eventuelle årsager til den lave svarprocent.

Af figur 18 – 24 herunder fremgår den procentvise fordeling af svarene på spørgsmål 4 – 9 i spørgeskemaet. Til sidst i dette afsnit er lærernes forslag til, hvordan skolegangen kan forbedres gengivet.

Resume af besvarelsene

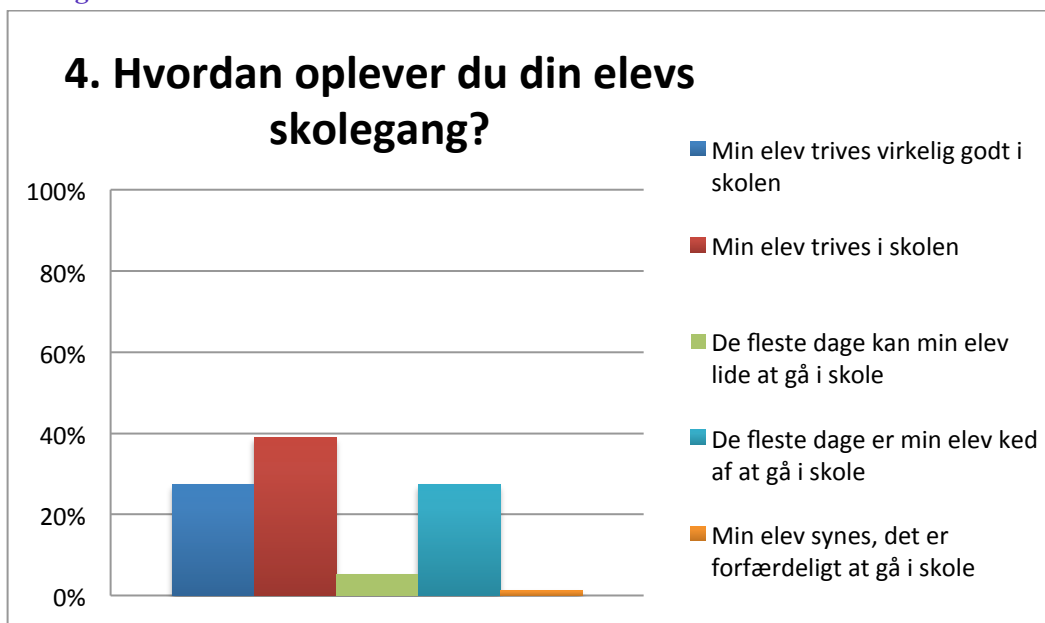
Besvarelsene af spørgsmål 4-6 giver et billede af en lærergruppe, som oplever, at de gør, hvad de kan, men i mange tilfælde også oplever, at de ikke har tid nok til den enkelte elev. Således oplever lærerne, at kun 25 % af elever får den nødvendige støtte til læsning, og kun 22 % for den nødvendige støtte de skriftlige formuleringer.

Besvarelsen af spørgsmål 7 giver et billede af, at lærerne kun for 32 % af eleverne vurderer, at de (sammen med kollegerne) kan yde den nødvendige støtte. Det vil med andre ord sige, at lærerne vurderer, at ca. 2/3 af eleverne kunne have gavn af anden eller mere støtte end den, de får.

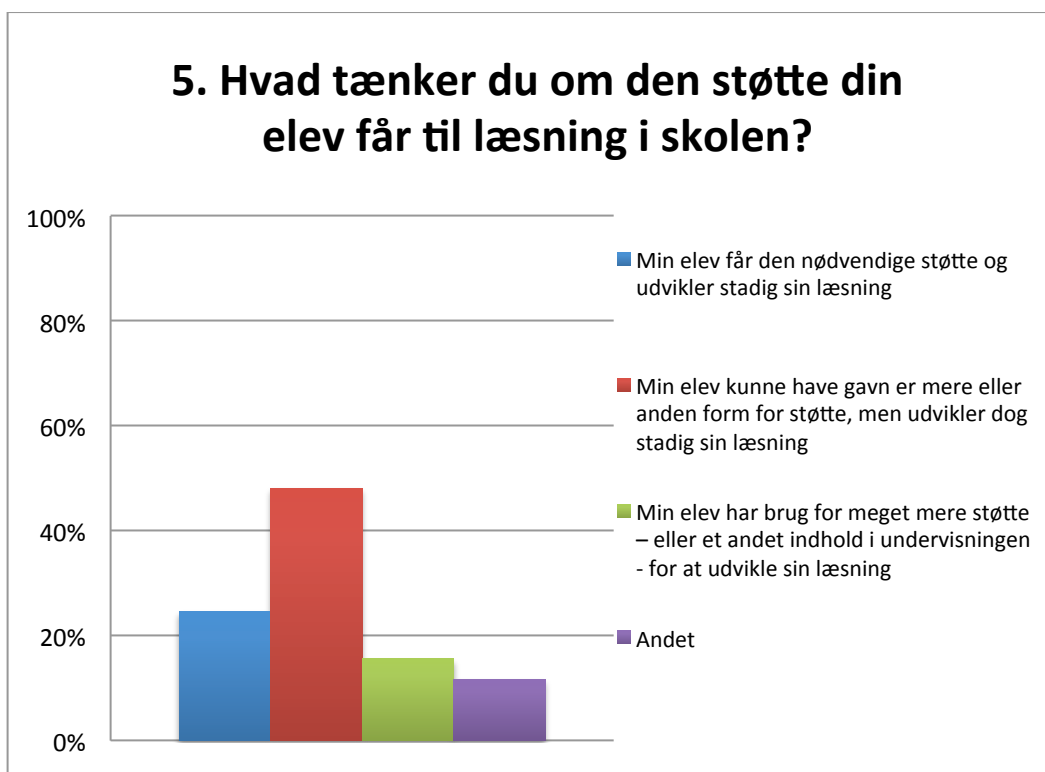
Besvarelsene af spørgsmål 8 og 9 viser, at computeren "nogle gange" (dette er ikke mere præcist defineret i spørgeskemaet) bruges af 60 % af eleverne i forbindelse læsning og skrivning i timerne. Hvorfor den ikke bruges oftere kan spørgeskemaet ikke give informationer om.

Endelige viser figur 24, at lærerne har mange forslag til forbedringer af skoletilbuddet. Mange handler om mere tid til den enkelte elev både i klassen og på hold. Der er endvidere tre bemærkninger vedrørende samarbejdet med PPR - et emneområde, som ikke er berørt af de øvrige respondentgrupper.

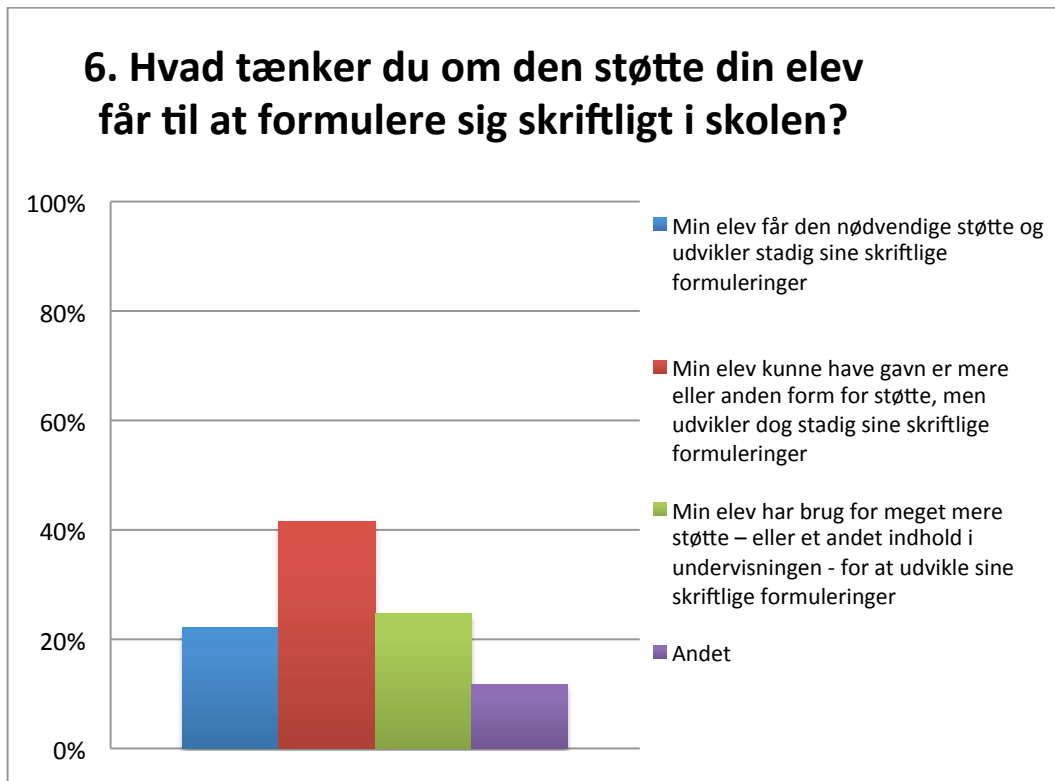
Oversigt over lærerbesvarelsenerne

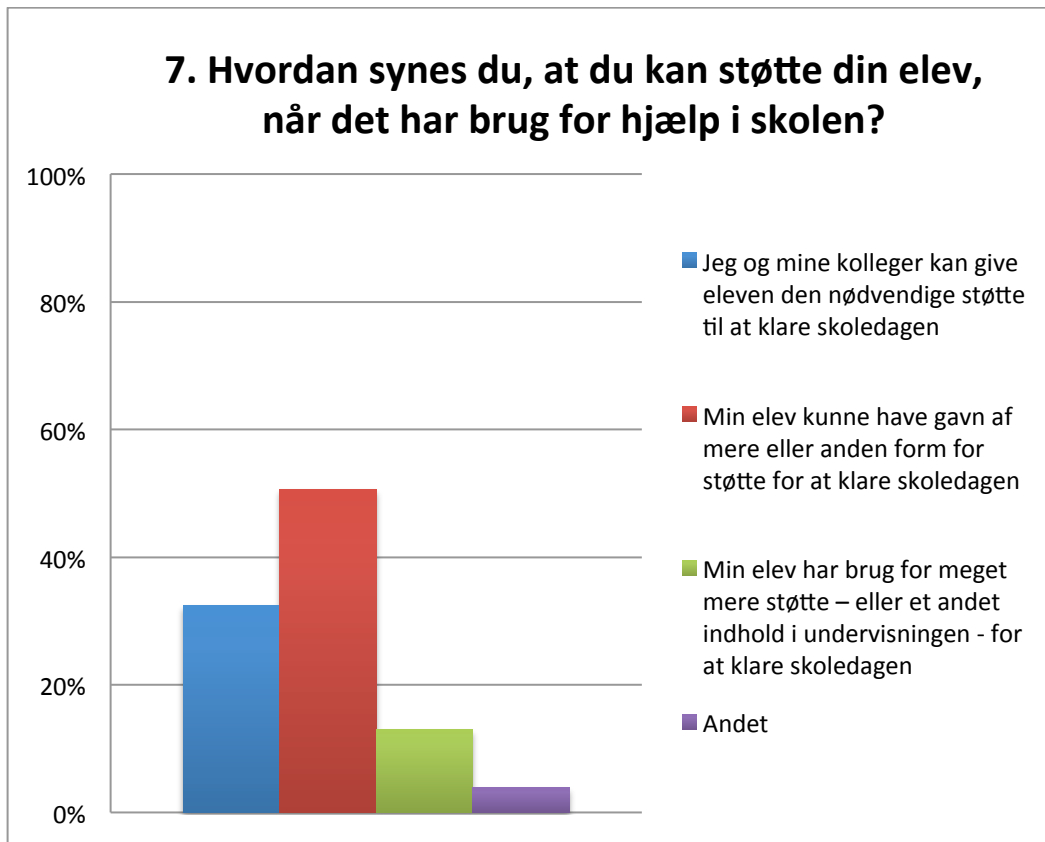
Figur 18 Lærernes oplevelse af elevens skolegang (N=77)

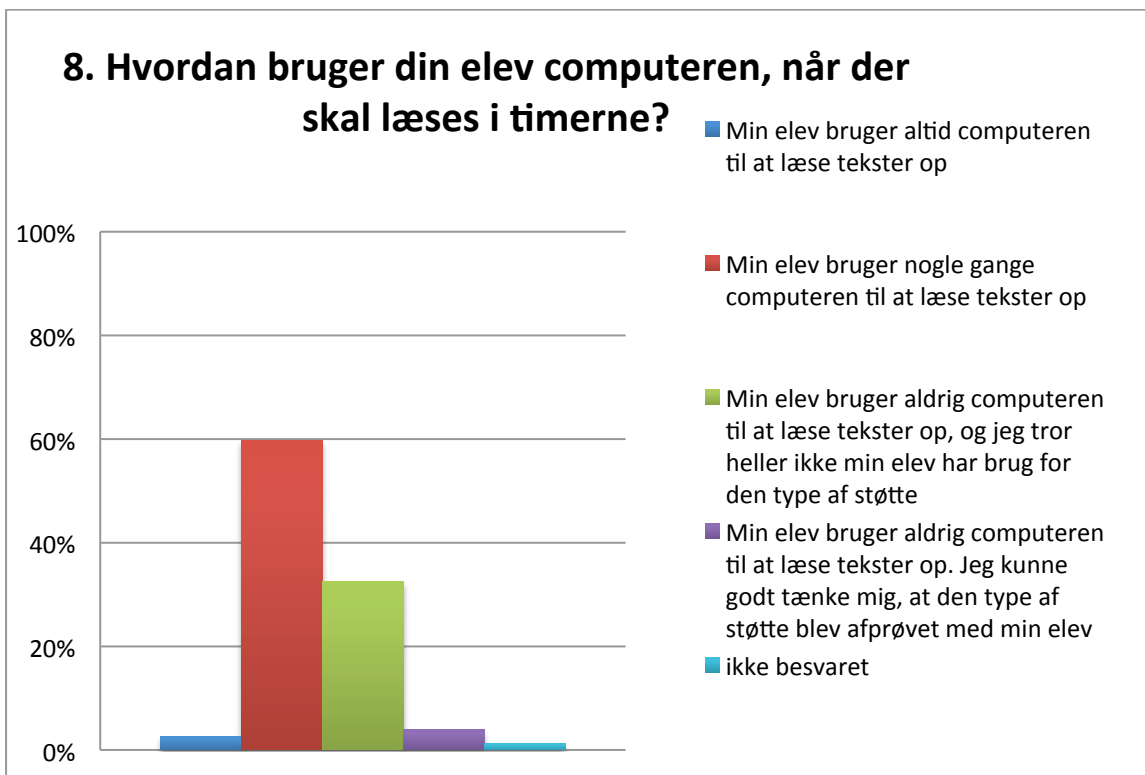
Figur 19 Lærernes oplevelse af, hvordan eleven trives med at læse i skolen. "Andet" dækker over udsagn som: "2.sprogsundervisning hjælper på læsningen", "Begreber, strategier", "En elev med store faglige vanskeligheder. Flere diagnoser...", "Min elev får alt for meget støtte. Det er helt vildt, så forkælet han/hun bliver!", "Har brug for støtte til at udvikle sit ordforråd - har dansk som andetsprog", "Mangler at blive fastholdt i undervisningen. En service vi ikke altid kan give på det store hold.", "Mere målrettet støtte i form af voksenhjælp, være tilknyttet et hold eller gå 2. klasse om." og "Min elev siger oftest *Nej tak!* til danskfaglige aktiviteter". (N=77)

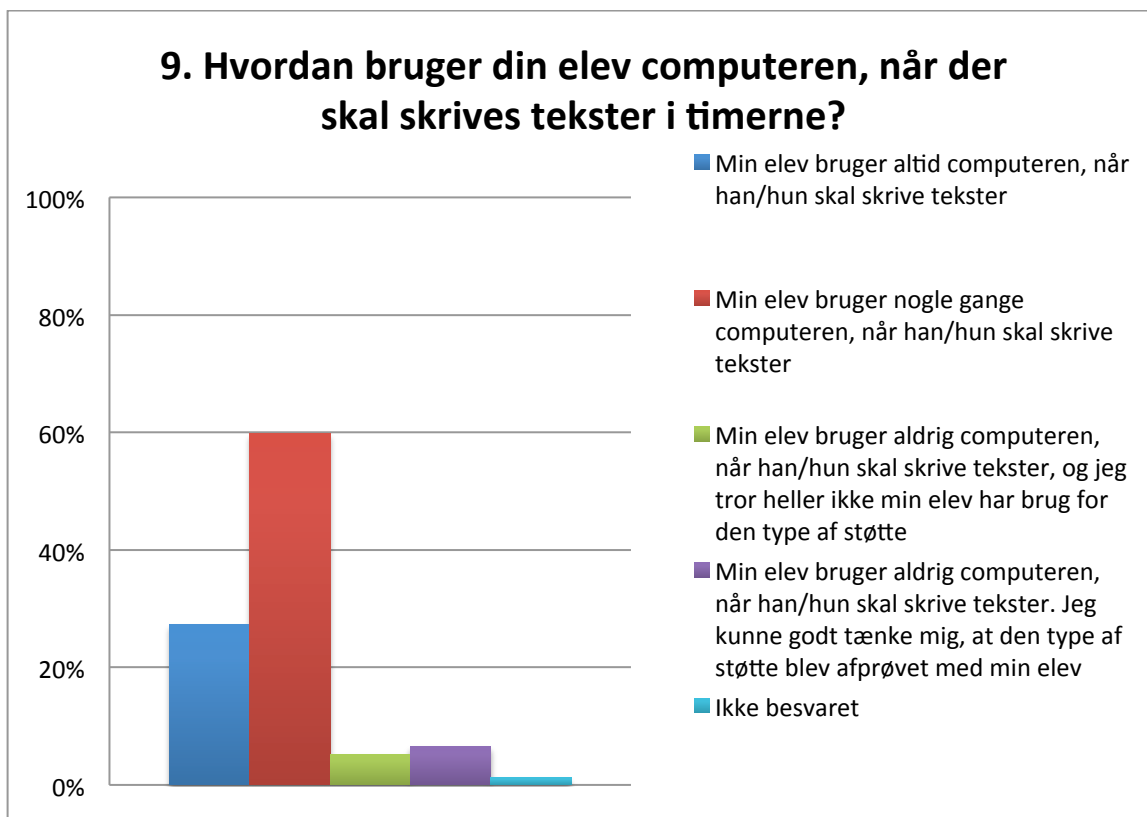
Figur 20 Lærernes oplevelse af, hvordan eleven trives med at skrive i skolen. "Andet dækker over udsagn som: "Brug for en mindre gruppe og alternativt indhold i skoledagen.", "Deltager ikke i skriftlige formuleringer", "Han arbejder individuelt på sin computer.", "Har fortsat brug for 2.sprogsundervisning.", "Min elev får dansk- og matematikundervisningen i Slusen.", "Min elev magter ikke at deltage i skriftlige formuleringer.", "Stavning kunne blive bedre ved brug af cd-ord" og "Store faglige vanskeligheder. Flere diagnoser". (N=77)

Figur 21 Lærernes oplevelse deres muligheder for at støtte eleven i skolen. "Andet" dækker over udsagn som: "Eleven har megen fokus på sociale relationer og har svært ved at koncentrere sig om det faglige.", "Fx. ville netadgang i hjemmet være en fordel." og "Ipad'en giver god læse/skrive støtte. Eleven har desuden godt udbytte af et danskursus med vægt på læsning og skriftsproglige udfordringer på klassen. Dette er vigtigt og med til at holde ham/hende til ilden, da han/hun let gemmer sig i flokken." (N=77)

Figur 22 Lærernes oplevelser af, hvordan eleverne bruger computeren, når de skal læse i skolen (N=37)

Figur 23 Lærernes oplevelser af, hvordan eleverne bruger computeren, når de skal skrive i skolen (N=77)

10. Har du ideer til, hvad skolen yderligere kunne gøre, for at understøtte din elevs udvikling og trivsel?

Gennemgående tilfredshed med nuværende situation

1. Der er ikke behov for andre tiltag. (2. klasse)
2. En elev i trivsel og faglig udvikling. (2. klasse)
3. En elev der sammen med os og forældre arbejder med de læsevanskeligheder han/hun har. (2. klasse)
4. En elev med indlæringsvanskeligheder. Diagnosticeret med flere diagnoser.
5. Modtager to-sprogundervisning og er i god faglig fremgang. (2. klasse)
6. 2 sprogs elev, der i 1. klasse har haft "læsebesvær", men absolut ikke længere. Modtager 2- sprogsundervisning. (2. klasse)
7. En elev der er i god trivsel og udvikling med hensyn til danskfaglig læring. (2. klasse)
8. En elev i trivsel og faglig udvikling. (2. klasse)
9. Ikke behov for andre tiltag. (2. klasse)
10. Min elev giver udtryk for, at hans/hendes trivsel på en 1-5 skala ligger på en 4., hvilket i dette tilfælde må anses for rigtig godt. Så jeg tror ikke skolen kan gøre så meget mere.
11. Eleven er tosproget og har en positiv indstilling til læreprocessen, har tilmeldt sig lektiecafe og får hjælp til læsning i tosprogsundervisningen. Den ekstra læsehjælp kan med fordel placeres i USU, så faglig undervisning ikke mistes. Læseforståelse af matematikopgaver er det der volder de største vanskeligheder. Støtte til faglig læsning ville også hjælpe. (9. klasse)
12. Min elev kunne bruge flere støttetimer i forhold til den skriftlige del af faget. De må dog ikke tages fra elevens øvrige faglige lektioner. (9. klasse)

Brug af it og andre hjælpemidler

13. Støtte i at gøre brug af CD-ORD. (7. klasse)
14. Jeg ville ønske, at der evt. kom en lærerressource på min elev i nogle timer. Hvis ikke permanent, så i en periode for at vise ham/hende fordelene ved fx at benytte sig mere af it-rygsækken. Eleven kommer bagud fra starten af nogle timer, fordi han/hun ikke når at læse fx en biologi-tekst, inden der skal laves opgaver eller svares på spørgsmål. (7. klasse)
15. Der har desværre været en del problemer med IT-rygsækken, den har været meget til reparationen. Eleven giver selv udtryk for, at der er sket noget rent fagligt. Både elev og forældre er opmærksomme på situationen, og der er god støtte fra hjemmet. Eleven har siden 7. klasses flyttet sig i den positive retning mht. læsetest og diktat. (7. klasse)

Organisering af undervisningen

16. Mere støtte i timerne eller mulighed for holdundervisning eller to-lærer. (2. klasse)
17. Flere timer i modtageklassen og /eller at der følger støtte med ind i timerne (2. klasse)

18. Min elev kunne have god gavn af undervisning i en lille gruppe et par gange om ugen med intensiv lydtræning og fokus på læsestrategier. (2. klasse)
19. Min elev kunne have god gavn af undervisning i en lille gruppe et par gange om ugen med intensiv lydtræning og fokus på læsestrategier. (2. klasse)
20. Flere timer i modtageklassen og /eller at der følger støtte med ind i timerne. (2. klasse)
21. Flere timer i modtagerklassen. (2. klasse)
22. Flere timer i modtagerklassen. (2. klasse)
23. En form for sprogtræning til børn med dansk som andetsprog. (2. klasse)
24. Flere timer i skolens kompetence center. P.t får min elev kun 45 min ugentligt. (3. klasse)
25. I højere grad vægte at give midler til individuel/lille gruppe undervisning med særlig fokus på min elevs individuelle faglige behov. (3. klasse)
26. Det bedste ville være, hvis der i perioder kunne være en ekstra lærer i klassen, så det var muligt at hjælpe samtidig med at eleven er en del af klasseundervisningen. (5. klasse)
27. To-lærerordning i perioder, så hjælpen kan gives i klassen, når der er brug for den. (5. klasse)
28. Min elev er rigtig dygtig til kreative/musiske fag. Det ville være rart at kunne tilbyde øget værkstedsundervisning - ex. jern- og metalværksted. (5. klasse)
29. Have to ugentlige støttetimer i et lille hold. (6. klasse)
30. Give to ugentlige støttetimer ugentligt på et hold hele året. (6. klasse)
31. Støtteperioden er 2 mdr. Da jeg nu har 4 støttekrævende elever vil det være super med to ugentlige timer hele skoleåret. (6. klasse)
32. Undervisning på lille hold. (6. klasse)
33. Flere timer til understøttende undervisning. (6. klasse)
34. Der burde være en form for specialundervisning / støtte til elever i overbygningen, når de har gået til specialundervisning i både indskoling og mellemtrin. Vi har kun mulighed for at tilbyde kurser. (8. klasse)
35. Mulighed for at niveau dele på tværs af klasserne. (8. klasse)
36. Parallelt liggende timer så man kan holdopdele. (8. klasse)
37. Flere to-lærertimer, hvor det er en lærer og ikke en pædagog der er på som støtte. (8. klasse)
38. Flere to-lærer timer, hvor det er en lærer og ikke en pædagog der er på. (8. klasse)
39. Niveau deling på tværs af klasserne. (8. klasse)
40. Parallelt liggende timer så man kan holdopdele. (8. klasse)

Personlig støtte

41. Har gavn af den støtte, der er på klassen, men har mange og forskelligartede vanskeligheder/diagnoser. (2. klasse)
42. Elev, som min elev her, ville have gavn af, at vi opretter endnu en lille-gruppe, ansætte flere støttepædagoger, ikke så mange elever i klasser, tildele hver klasse sin egen støtteperson, mere fokus på lærings-stile samt medfølgende økonomi og to-lærer ordninger til holddeling. (2. klasse)

43. Evt. anden professionel støtte for at løse den "knode" han har omkring dansk-matematikfaglige aktiviteter. (2. klasse)
44. Vanskeligt, når eleven siger nej tak til de forskellige tilbud. (2. klasse)
45. Lige nu arbejder vi på at understøtte min elevs selvværd. Det har stor betydning for hans/hendes faglige udvikling. (4. klasse)
46. Eleven har problemer, der skyldes en traumatiseret barndom og et krigstraumatiseret hjem. (6. klasse)

PPR

47. Hurtigere afklaring fra PPR med videre for at få redskaber til at støtte og vejlede. (2. klasse)
48. En elev, der ikke er i fuld trivsel - en udredning venter.... (2. klasse)
49. Indstilles til PPR. for afdækning af de vanskeligheder elev har. (2. klasse)

Figur 24 Lærernes forslag til, hvordan de bedre kan hjælpe eleven med at læse- og skrive. X lærere havde forslag, resten havde ikke. Elevernes klassetrinsindplacering er angivet efter hvert svar. (N=77)

Sammenligning af besvarelser for ni elever

Kun for ni af de i alt 124 elever, som indgår i denne tilfredshedsundersøgelse, foreligger besvarelser fra alle tre respondentgrupper.

De ni elever fordeler sig på klassetrin som vist i figur 25. De kommer fra tre af kommunens fire distriktsskoler. De konkrete besvarelser vedrørende de ni elever er vedhæftet denne rapport som Bilag 4.

Klassetrin	Antal elever
1.	2
2.	3
3.	0
4.	1
5.	0
6.	0
7.	1
8.	3
9.	0
I alt	9

Figur 25 Oversigt over fordelingen på klassetrin for de ni elever, hvor både elev, forældre og lærer har udfyldt spørgeskema (N=9)

Der er generelt set (for de ni elever) fin overensstemmelse mellem elevens, forældrenes og lærernes vurdering af elevens trivsel i skolen generelt og med læsning og skrivning specifikt. Der er en tendens til, at lærerne i højere grad end forældrene vurderer, at eleven får tilstrækkeligt med støtte i dagligdagen. Men divergenserne er små – og respondentgruppen så lille, at det ikke er muligt at drage egentlige konklusioner ud fra svarene.

Svarene kan måske give anledning til, overvejelser om lignende ”undersøgelse” fra tid til anden kunne indgå som en del af det daglige samarbejde mellem skole og hjem. Elev nr. 5 er et eksempel på, at lærere, forældre og elever måske ikke har helt samme oplevelse af elevens skolegang. Det skal understreges, at det ikke ud fra besvarelserne er muligt at konkludere om det er læreren (som vurderer at eleven de fleste dage kan lide at gå i skole) eller det forældre/elev (som vurderer, at eleven ikke kan lide at gå i skole), som har ret. Besvarelserne kunne – hvis det blev brugt i det daglige samarbejde – være et godt udgangspunkt for en dialog om forskellige oplevelser af samme situation.

Der findes ikke rigtige og forkerte svar i denne sammenhæng. Kun forskellige oplevelse og opfattelser.

Konklusion

Det er ærgerligt, at der er så få, som har besvaret spørgeskemaerne. Undersøgelsen har været målrettet 253 navngivne elever, deres forældre og lærere. Elevgruppen er kendetegnet ved, at de af dansklærerne er oplevet som elever, der er i læse- og skrivevanskeligheder. Det kunne derfor forventes, at alle havde en interesse i, at bidrage til forståelsen af netop denne elevgruppes særlige udfordringer i skolen.

Forældre- og elevsvar er holdt i armslængede fra lærerne, netop for at sikre, at hvis der er utilfredshed med en given lærer eller skole, så ville forældre og elever her have en mulighed for at give udtryk for det, uden at være nervøse for, at det skulle "gå ud over barnet" i dagligdagen. Omvendt havde lærerne også mulighed for at give udtryk for vanskeligheder i samarbejdet med forældrene, uden at være nervøse for, at dette skulle påvirke det fremtidige samarbejde. Analyseres svarene, så må det konstateres, og at ingen har benyttet denne "wistleblower"-ordning til at komme af med galde. Så måske (og forhåbentlig) er der slet ikke behov for det!

Det er dog ikke det samme som at konkludere, at der er overvejende tilfredshed med skoletilbuddet til disse elever. Et klart gennemgående træk i svarene er, at der opleves mangel på tid til at tage hensyn til den enkelte elev. Dette uanset om svarene kommer fra elever, forældre eller lærere.

Besvarelsene efterlader endvidere et indtryk af, at der er elever, som aldrig bruger computer, når de skal skrive, og at knap halvdelen af eleverne aldrig bruger computer, når de læser. Det er meget uforståeligt, at der er elever, som aldrig bruger computer, når de skriver. Én grund til dette svar kan måske være, at der er svaret meget bogstaveligt på spørgsmålet: Eleverne bruger ikke computer men tablet? Om det forholder sig sådan vides ikke. I forhold til målgruppen for denne tilfredshedsundersøgelse kan det også undre, at så relativt få elever bruger computer, når de læser. Det kunne måske være nyttigt hjælpemiddel for i hvert fald en del af eleverne.

For ni af eleverne, som indgår i denne undersøgelse, foreligger besvarelser fra både elev, forældre og lærer. En oversigt over svarene fremgår af Bilag 4 og giver et billede af, hvor forskelligt samme situation kan opleves fra forskellige positioner. Men det skal altså også understreges, at der er langt flere tilfælde af overensstemmelse end tilfælde af uoverensstemmelser.

Anbefalinger

Det bør give anledning til drøftelser for Tønder Kommune som helhed, men nok især ude på de enkelte skoler, at så mange – både elever, forældre og lærere – efterspørger mere tid til den enkelte elev. Det er ikke givet, at flere timer i sig selv vil give en bedre oplevelse af undervisningstilbuddet. Det handler nok i lige så høj grad om indholdet i undervisningstilbuddene.

På skolerne bør det derfor drøftes, hvordan lærernes viden om undervisning af elever med læse- og skrivevanskeligheder og viden om specialpædagogik til stadighed kan udvikles og opdateres. Har lærerne et forum, hvor de kan drøfte deres undervisningen af denne elevgruppe? Hvordan identificeres eleverne på skolerne? Hvordan følges elevernes læse- og skriveudvikling?

På baggrund af forældrenes svar bør det på skolerne drøftes, om computere og andre it-kompenserende hjælpemidler anvendes målrettet og effektivt. Desuden bør det overvejes, om kommunikationen mellem skole og hjem kan forbedres, så forældrene i højere grad oplever at få den nødvendige information om deres barns skolegang og en hensigtsmæssig vejledning i, hvordan de kan hjælpe med lektierne.

De mange forslag til forbedringer af skoletilbuddet – både fra elever, forældre og lærere – bør nærlæses, diskuteres. Der er potentiale til udvikling af målrettede indsatser. Hvis der fra enkelte skoler eller for kommunen som helhed bliver sat systematisk ind i forhold til et eller flere af de områder, som ifølge besvarelserne kunne forbedres, så bør der samtidig lægges en plan for, hvordan disse indsatser kan evalueres.

Spørgeskemaundersøgelsen viser endvidere decideret mistro for meget få elever. Skoleforvaltningen er vidende om, hvilke konkrete elever, det drejer sig om. Sådanne besvarelser bør give anledning til konkret opfølgning på både elevens og forældres udsagn. For god ordens skyld skal understreges, at det ud fra besvarelser ikke kan læses, om dette er problemstillinger, som skolen allerede er godt bekendt med.

Referencer og relevante love og bekendtgørelser

Pøhler, Lis (2014): *Evaluering af undervisningstilbud for elever i dyslektiske vanskeligheder, Tønder Kommune*, fremsendt til Børn- og ungeudvalget august 2014.

Folkeskoleloven, LBK nr. 665 af 20/06/2014

Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, BEK nr. 693 af 20/06/2014

Fælles Mål 2009 kan downloades fra <http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Faelles-Maal> – gældende til 31. juli 2015

Forenkede Fælles Mål kan ses på <http://ffm.emu.dk/> – gældende fra 1. august 2015)

BILAG 1 Brev til eleverne

TØNDER KOMMUNE

Skolekonsulenter - bibliotek

Direkte tlf.: +4574929640
Mail: mga@toender.dk
Sags id.:
17.01.00-G01-21-14

07-10-2014

Kære elev.

Vores politikere har ønsket at lave en evaluering af læseindsatsen i Tønder Kommune.

Derfor blev alle dansk lærere i foråret 2014 bedt om at beskrive elever fra deres klasser, der har svært ved at læse eller skrive.

Din lærer har vurderet, at du har svært ved at læse eller skrive i skolen.

Derfor vil vi gerne bede dig om at deltage i en undersøgelse for at finde ud af, hvordan du trives i undervisningen og hvilken støtte, du får.

Din lærer og dine forældre vil også blive bedt om at svare på nogle spørgsmål i et andet skema.

Du må meget gerne få dine forældre til at hjælpe dig med at udfylde spørgeskemaet.

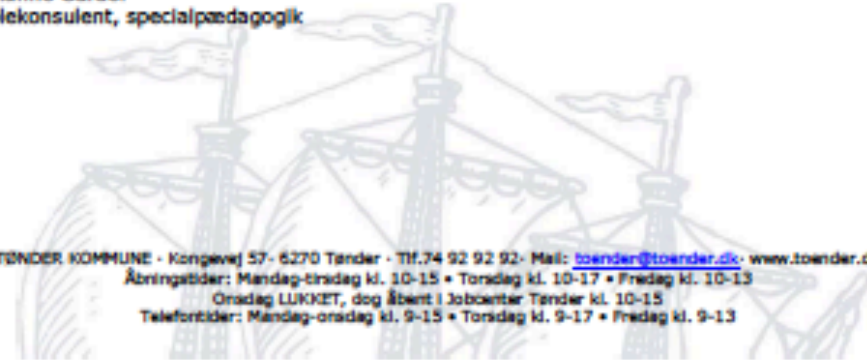
Du kan åbne spørgeskemaet ved at følge dette link:
<https://www.survey-xact.dk/LinkCollector?key=56YMJUBXCN1K>

Vi har brug for, at du deltager i undersøgelsen, så du kan hjælpe os til at give alle børn den bedst mulige læseundervisning i Tønder Kommune.

Tak for din deltagelse.

Venlig hilsen

Marianne Garder
Skolekonsulent, specialpædagogik

TØNDER KOMMUNE - Kongevej 57 - 6270 Tønder - Tlf.74 92 92 92- Mail: toender@toender.dk - www.toender.dk
Åbningstider: Mandag-tirsdag kl. 10-15 • Torsdag kl. 10-17 • Fredag kl. 10-13
Onsdag LUKKET, dog åbent i Jobcenter Tønder kl. 10-15
Telefontider: Mandag-onsdag kl. 9-15 • Torsdag kl. 9-17 • Fredag kl. 9-13

BILAG 2 Brev til forældrene

TØNDER KOMMUNE

Til forældre med børn i skrive- og/eller læsevanskeligheder i Tønder Kommune

Skolekonsulenter

Direkte tlf.: +4574929640
Mail: mga@toender.dk
Sags id.:
17.01.00-G01-21-14

07-10-2014

Kære forældre.

I foråret 2014 ønskede vores politikere at få lavet en evaluering af læseindsatsen i Tønder Kommune. Evalueringen skal foretages af skoleforvaltningen i et samarbejde med en konsulent, der har specialistviden inden for læse- og skriveområdet, Lis Pøhler.

Evalueringen af læse- og skriveindsatsen er opdelt i forskellige faser.

Fase 1 blev afholdt i foråret 2014 og bestod af en evaluering af forskellige handleplaner på området. Desuden blev alle dansklærere bedt om at beskrive elever fra deres klasser, som de vurderer har læse- og skrivevanskeligheder på et eller andet niveau.

Fase 2 afvikles her i efteråret og består af en brugerundersøgelse blandt disse elever, deres forældre og lærere. Formålet med brugerundersøgelsen er at få afdækket, hvordan både elever, forældre og lærere oplever, at eleverne trives i undervisningen og hvilken støtte, de modtager.

Brugerundersøgelsen foregår ved, at elever, forældre og lærere udfylder et spørgeskema i løbet af uge 43. Det er ugen lige efter efterårsferien.

Herefter samler Lis Pøhler alle svarene fra spørgeskemaundersøgelserne og udarbejder en rapport, der skal bruges til at kvalificere læseundervisningen i Tønder Kommune.

Du kan åbne spørgeskemaet ved at følge dette link:
<https://www.survey-xact.dk/LinkCollector?key=XUWMLG6SC692>

Vi har brug for, at du deltager i undersøgelsen. Det vil hjælpe os til at give den bedst mulige læseundervisning i Tønder Kommune.

På forhånd tak for din deltagelse.

Med venlig hilsen

Marianne Garder
Skolekonsulent
Skole- og dagtilbudsforvaltningen i Tønder Kommune

TØNDER KOMMUNE · Kongevej 57 · 6270 Tønder · Tlf. 74 92 92 92 · Mail: toender@toender.dk · www.toender.dk
Åbningstider: Mandag-tirsdag kl. 10-15 · Torsdag kl. 10-17 · Fredag kl. 10-13

BILAG 3 Brev til lærerne

TØNDER KOMMUNE

Skolekonsulenter - bibliotek

Til dansk lærere med elever i læse- og skrivevanskeligheder

Direkte tf.: +4574929640
Mail: mga@toender.dk
Sags id.:
17.01.00-G01-21-14

07-10-2014

Kære dansk lærer.

I foråret 2014 ønskede vores politikere at få lavet en evaluering af læseindsatsen i Tønder Kommune. Evalueringen foretages af skoleforvaltningen i et samarbejde med en konsulent, der har specialtviden inden for læse- og skriveområdet, Lis Pøhler.

Evalueringen af læse- og skriveindsatsen er opdelt i forskellige faser.

Fase 1 blev afholdt i foråret 2014 og bestod af en evaluering af forskellige handleplaner på området. Desuden blev alle dansk lærere bedt om at beskrive elever fra deres klasser, som de vurderede at have læse- og skrivevanskeligheder på et eller andet niveau.

Fase 2 afvikles her i efteråret og består af en brugerundersøgelse blandt disse elever, deres forældre og lærere. Formålet med brugerundersøgelsen er at få afdækket, hvordan både elever, forældre og lærere oplever, at eleverne trives i undervisningen og hvilken støtte, de modtager.

Brugerundersøgelsen foregår ved, at elever, forældre og lærere udfylder et spørgeskema i løbet af uge 43.

Herefter samler Lis Pøhler alle svarene fra spørgeskemaundersøgelserne og udarbejder en rapport, der skal bruges til at kvalificere læseundervisningen i Tønder Kommune.

Du kan åbne spørgeskemaet ved at følge dette link:

<https://www.survey-xact.dk/LinkCollector?key=PEARUVHE3291>

Vi har brug for, at du deltager i undersøgelsen. Det vil hjælpe os til at give den bedst mulige læseundervisning i Tønder Kommune.

På forhånd tak for din deltagelse.

Venlig hilsen

Marianne Garder
Skolekonsulent, specialpædagogik

TØNDER KOMMUNE · Kongevej 57 · 6270 Tønder · Tlf. 74 92 92 92 · Mail: toender@toender.dk · www.toender.dk
Åbningstider: Mandag-tirsdag kl. 10-15 · Torsdag kl. 10-17 · Fredag kl. 10-13

BILAG 4 Oversigt over svar fra 9 elever

Klassetrin	Trivsel i skole	Læsning	Skrivning	Støtte fra lærerne	Computer til læsning	Computer til skrivning	Forslag til forbedringer
1. klasse Elev 1	Jeg er vild med at gå i skole	Jeg er vild med at læse	Jeg er vild med at skrive	Mine lærere er rigtig gode til at hjælpe mig, når jeg har brug for det	Jeg bruger altid computeren, når jeg skal læse	Jeg bruger altid computeren, når jeg skal skrive	
Forældre	Mit barn trives virkelig godt i skolen	Mit barn den nødvendige støtte og udvikler stadig sin læsning	Mit barn får den nødvendige støtte og udvikler stadig sine skriftlige formuleringer	Ikke besvaret	Mit barn bruger aldrig computeren til at læse tekster op, og jeg tror heller ikke mit barn har brug for den type af støtte	Mit barn bruger aldrig computeren, når han/hun skal skrive tekster, og jeg tror heller ikke mit barn har brug for den type af støtte	Det er svært at svare på, han er jo lige begyndt på at læse og skrive - børneskrift.
Lærer	Min elev trives virkelig godt i skolen	Min elev får den nødvendige støtte og udvikler stadig sin læsning	Min elev får den nødvendige støtte og udvikler stadig sine skriftlige formuleringer	Jeg og mine kolleger kan give eleven den nødvendige støtte til at klare skoledagen	ikke besvaret	ikke besvaret	
2. klasse Elev 2	Jeg kan godt lide at gå i skole	Nogle gange er det ok at læse	Jeg er vild med at skrive	Mine lærere vil gerne hjælpe mig, men det er ikke altid, de når det	Jeg bruger nogle gange computeren, når jeg skal læse	Jeg bruger nogle gange computeren, når jeg skal skrive	
Forældre	De fleste dage kan mit barn lide at gå i skole	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sin læsning	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sine skriftlige formuleringer	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte for at klare skoledagen	Mit barn bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Mit barn bruger nogle gange computeren, når han/hun skal skrive tekster	
Lærer	Min elev trives i skolen	Min elev får den nødvendige støtte og udvikler stadig sin læsning	Min elev får den nødvendige støtte og udvikler stadig sine skriftlige formuleringer	Jeg og mine kolleger kan give eleven den nødvendige støtte til at klare skoledagen	Min elev bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Min elev bruger nogle gange computeren, når han/hun skal skrive tekster	

Klassetrin	Trivsel i skole	Læsning	Skrivning	Støtte fra lærerne	Computer til læsning	Computer til skrivning	Forslag til forbedringer
2. klasse Elev 3	De fleste dage kan jeg lide at gå i skole	Nogle gange er det ok at læse	Nogle gange er det ok at skrive	Mine lærere er rigtig gode til at hjælpe mig, når jeg har brug for det	Jeg bruger aldrig computeren, når jeg skal læse	Jeg bruger aldrig computeren, når jeg skal skrive	Jeg vil gerne have lov, til at læse højt i klassen lidt oftere. Det ville ind imellem være rart, hvis pædagogen af og til, tog mig ud af klassen, for at træne læsning og skrivning, gerne et sted uden for meget larm.
Forældre	De fleste dage kan mit barn lide at gå i skole	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sin læsning	Mit barn kunne have gavn af mere eller anden form for støtte, men udvikler dog stadig sine skriftlige formuleringer	Mit barn kunne have gavn af mere eller anden form for støtte for at klare skoledagen	Mit barn bruger aldrig computeren til at læse tekster op. Jeg kunne godt tænke mig, at den type af støtte blev afprøvet med mit barn.	Mit barn bruger aldrig computeren, når han/hun skal skrive tekster. Jeg kunne godt tænke mig, at den type af støtte blev afprøvet med mit barn	Mit barn ville have gavn af, at blive taget ud af klassen ind imellem, sammen med støttepædagogen, for at øve sin læsning og skrivning under roligere omgivelser. Mit barn ville også have gavn af, at tingene blev leget noget mere ind, både med leg, men også 'konkurrence'.
Lærer	De fleste dage kan min elev lide at gå i skole	En elev med store faglige vanskeligheder. Flere diagnoser...	Store faglige vanskeligheder. Flere diagnoser	Jeg og mine kolleger kan give eleven den nødvendige støtte til at klare skoledagen	Min elev bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Min elev bruger nogle gange computeren, når han/hun skal skrive tekster	En elev med indlæringsvanskeligheder. Diagnosticeret med flere diagnoser.
2. klasse Elev 4	De fleste dage kan jeg lide at gå i skole	Jeg er ikke så glad for at læse	Jeg er ikke så glad for at skrive	Mine lærere vil gerne hjælpe mig, men det er ikke altid, de når det	Jeg bruger aldrig computeren, når jeg skal læse	Jeg bruger nogle gange computeren, når jeg skal skrive	
Forældre	De fleste dage kan mit barn lide at gå i skole	Mit barn den nødvendige støtte og udvikler stadig sin læsning	Mit barn får den nødvendige støtte og udvikler stadig sine skriftlige formuleringer	Mit barn får den nødvendige støtte til at klare skoledagen	Mit barn bruger aldrig computeren til at læse tekster op, og jeg tror heller ikke mit barn har brug for den type af støtte	Mit barn bruger nogle gange computeren, når han/hun skal skrive tekster	Der arbejdes på højtryk for at finde glæden ved at lære og turde åbne sig, der er meget mere der gemmer sig bag mit barns situation. Skolestarten har været svær på mange måder... derfor har mit barn valgt at bruge nogle beskyttelses metoder ved at blokere for læring.
Lærer	De fleste dage er min elev ked af at gå i skole	Min elev siger oftest "nej tak" til danskfaglige aktiviteter	Deltager ikke i skriftlige formuleringer	Min elev kunne have gavn af mere eller anden form for støtte for at klare skoledagen	Min elev bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Min elev bruger aldrig computeren, når han/hun skal skrive tekster, og jeg tror heller ikke, eleven har brug for den type af støtte	Evt. anden prof. støtte for at løse den "knude" han har omkring dansk-matematikfaglige aktiviteter.

Klassetrin	Trivsel i skole	Læsning	Skrivning	Støtte fra lærerne	Computer til læsning	Computer til skrivning	Forslag til forbedringer
4. klasse Elev 5	Jeg synes, det er forfærdeligt at gå i skole	Jeg kan ikke lide at læse	Jeg kan ikke lide at skrive	Mine lærere er ikke så gode til at hjælpe mig	Jeg bruger aldrig computeren, når jeg skal læse	Jeg bruger aldrig computeren, når jeg skal skrive	Ja, at komme ud til [Lærerens navn], hvor der ikke er så mange elever.
Forældre	Mit barn kan ikke lide at gå i skole	Mit barn har brug for meget mere støtte – eller et andet indhold i undervisningen - for at udvikle sin læsning	Mit barn har brug for meget mere støtte – eller et andet indhold i undervisningen - for at udvikle sine skriftlige formuleringer	Mit barn kunne have gavn af mere eller anden form for støtte for at klare skoledagen	Mit barn bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Mit barn bruger nogle gange computeren, når han/hun skal skrive tekster	Give nogle specielle tilbud og støtte for at have lyst til at være i skolen. Meget gerne lidt skærmet, da mit barn ikke trives med så mange mennesker omkring sig.
Lærer	De fleste dage kan min elev lide at gå i skole	Min elev har brug for meget mere støtte – eller et andet indhold i undervisningen - for at udvikle sin læsning	Min elev får den nødvendige støtte og udvikler stadig sine skriftlige formuleringer	Min elev kunne have gavn af mere eller anden form for støtte for at klare skoledagen	Min elev bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Min elev bruger altid computeren, når han/hun skal skrive tekster	
7. klasse Elev 6	Jeg kan godt lide at gå i skole	Nogle gange er det ok at læse	Jeg kan godt lide at skrive	Mine lærere vil gerne hjælpe mig, men det er ikke altid, de når det	Jeg bruger altid computeren til at læse tekster op for mig	Jeg bruger nogle gange computeren, når jeg skal skrive	
Forældre	De fleste dage kan mit barn lide at gå i skole	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sin læsning	Mit barn har brug for meget mere støtte – eller et andet indhold i undervisningen - for at udvikle sine skriftlige formuleringer	Mit barn kunne have gavn af mere eller anden form for støtte for at klare skoledagen	Mit barn bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Mit barn bruger altid computeren, når han/hun skal skrive tekster	Lave små grupper, hvor eleverne kan få undervisning på det niveau de er. Man kan godt blande fra flere forskellige klasser, men de skal være på samme niveau.
Lærer	Min elev trives i skolen	Min elev får den nødvendige støtte og udvikler stadig sin læsning	Min elev får den nødvendige støtte og udvikler stadig sine skriftlige formuleringer	Jeg og mine kolleger kan give eleven den nødvendige støtte til at klare skoledagen	Min elev bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Min elev bruger nogle gange computeren, når han/hun skal skrive tekster	

Klassetrin	Trivsel i skole	Læsning	Skrivning	Støtte fra lærerne	Computer til læsning	Computer til skrivning	Forslag til forbedringer
8. klasse Elev 7	Jeg kan godt lide at gå i skole	Nogle gange er det ok at læse	Jeg kan godt lide at skrive	Mine lærere vil gerne hjælpe mig, men det er ikke altid, de når det	Jeg bruger aldrig computeren, når jeg skal læse	Jeg bruger nogle gange computeren, når jeg skal skrive	
Forældre	Mit barn trives i skolen	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sin læsning	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sine skriftlige formuleringer	Mit barn får den nødvendige støtte til at klare skoledagen	Mit barn bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Mit barn bruger altid computeren, når han/hun skal skrive tekster	flere støttetimer
Lærer	Min elev trives i skolen	Min elev har brug for meget mere støtte – eller et andet indhold i undervisningen - for at udvikle sin læsning	Min elev har brug for meget mere støtte – eller et andet indhold i undervisningen - for at udvikle sine skriftlige formuleringer	Min elev har brug for meget mere støtte – eller et andet indhold i undervisningen - for at klare skoledagen	Min elev bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Min elev bruger altid computeren, når han/hun skal skrive tekster	Der burde være en form for specialundervisning / støtte til elever i overbygningen, når de har gået til specialundervisning i både indskoling og mellemtrin. Vi har kun mulighed for at tilbyde kurser
8. klasse Elev 8	Jeg kan godt lide at gå i skole	Jeg er ikke så glad for at læse	Jeg kan godt lide at skrive	Mine lærere er rigtig gode til at hjælpe mig, når jeg har brug for det	Jeg bruger nogle gange computeren til at læse tekster op for mig	Jeg bruger altid computeren, når jeg skal skrive	
Forældre	De fleste dage kan mit barn lide at gå i skole	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sin læsning	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sine skriftlige formuleringer	Andet, angiv venligst:	Mit barn bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Mit barn bruger nogle gange computeren, når han/hun skal skrive tekster	Jeg synes, mit barn er i en god udvikling, som jeg håber fortsætter.
Lærer	Min elev trives virkelig godt i skolen	Min elev kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sin læsning	Min elev kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sine skriftlige formuleringer	Min elev kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte for at klare skoledagen	Min elev bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Min elev bruger altid computeren, når han/hun skal skrive tekster	Mulighed for at niveau dele på tværs af klasserne

Klassetrin	Trivsel i skole	Læsning	Skrivning	Støtte fra lærerne	Computer til læsning	Computer til skrivning	Forslag til forbedringer
8. klasse Elev 9	Jeg kan godt lide at gå i skole	Jeg kan godt lide at læse	Jeg kan godt lide at skrive	Mine lærere er rigtig gode til at hjælpe mig, når jeg har brug for det	Jeg bruger nogle gange computeren til at læse tekster op for mig	Jeg bruger nogle gange computeren, når jeg skal skrive	
Forældre	Mit barn trives i skolen	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sin læsning	Mit barn kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sine skriftlige formuleringer	Mit barn får den nødvendige støtte til at klare skoledagen	Mit barn bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Mit barn bruger altid computeren, når han/hun skal skrive tekster	En god ide at der er flere lydbøger som de bøger i klassen
Lærer	Min elev trives virkelig godt i skolen	Min elev kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sin læsning	Min elev kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte, men udvikler dog stadig sine skriftlige formuleringer	Min elev kunne have gavn af mere eller en anden form for støtte for at klare skoledagen	Min elev bruger nogle gange computeren til at læse tekster op	Min elev bruger altid computeren, når han/hun skal skrive tekster	Flere to-lærertimer, hvor det er en lærer og ikke en pædagog der er på som støtte.